

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

A mezőgazdasági kamarai választások

Írta: Bernády György.

A mezőgazdasági kamarák megalakításának kérdése, amely még a mi mélységes pátiába süllyedt lelkeinkből is némi izgalmat áltott az utóbbi napokban ki, de amelynek közérdek és a magunk érdekeinek megfelelő módon való előkészítésével közülünk ligha törődött a kellő időben komolyan alakí, nagy általánosságban elintézettnék ekinthető már most dacára annak, hogy a kamarai tagok választása csak a közelebbi napokban fog megejtetni.

A mezőgazdasági kamarai választások előreláthatólag országsszerte a kormány, illetve a liberális-párt jelöltjeinek fényes győelmével fognak végződni s a kormány és az azt támogató sajtó máris messzemenő következtetéseket igyekeznek ebből a csupán az ellenzéki pártok és a kisebbségek kellő elkészültségének hiánya folytán egész bizonyossággal bekövetkező választási eredményből a kormány helyzetének megszilárdítása és sohasem létezett népszerűségének propagálása érdekében levonni annak dacára, hogy maga a kormány azzal vezette be a választási kampányt, hogy ez eminenter mezőgazdasági érdekeket istápolni hivatott mezőgazdasági kamarák megalakítása rendben figyelmen kívül kell hagyni az összes pártpolitikai tekinteteket s kizárólag a közös érdekében álló szakszempontokat szabad figyelemre méltatni.

E tetszetős jelszótól mintegy megbüvölten, úgyszólván abszolút tévlenséggel nézték az ellenzéki pártok és a kisebbségek az idő folysát. Senki sem törődött azzal, hogy az érdekelt tömegek kellő időben és megfelelő alaposzággal tájékozottassanak a mezőgazdasági kamarák célját, rendeltetését, fontosságát illetőleg, hogy az összes érdekelt felvilágosítottassanak atekintetben, hogy a mezőgazdasági kamarák megalakítása rendben miéle kötelességek terhelik és minő jogok illetik meg őket s különösképpen senki sem törődött azzal, senki sem figyelt arra, hogy a kormány miként állítja a mezőgazdasági kamarák választójogosultjainak névjegyzékét a közigazgatási hatóságok útján a saját igényeinek és érdekeinek megfelelő módon össze.

A kormány által kiadott jelszó büvös hatását a legpregnansabban igazolja az a körülmény, hogy a Magyar Párt központi pártvezetősége azon az alapon, hogy a mezőgazdasági kamarák megalakítása céljából megajtendő választások ügye lényegében nem lévén politikai kérdésnek tekinthető, a mezőgazdasági kamarák megalakítása alkalmából esetleg szükségesnek mutakozó tárgyalások megejtésére, a párt vidéki tagozatainak ezen alkalmából való megieelő irányítására az Erdélyi Gazdasági Egyesületet, a romániai magyar mezőgazdák egyetemének szakegyesületét kérte fel.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület ezen felkérés alapján tárgyalásokba bocsátkozott Lepadatu kultuszminiszter úrral, a kolozsvári liberális-párt főnökével s vele a küzöbön álló választásokat illetőleg azon elvi

alapon, hogy a speciális rendeltetéssel bíró mezőgazdasági kamarák a köz érdekében mentesítendők a pártpolitikai befolyásoktól, egy egyezményt kötött, amelynek folytán nemcsak Kolozsmegye, hanem nagy általánosságban egész Erdély magyarsága a liberálisokkal fog a f. hó 25-én megejtendő választások alkalmával együtt szavazni.

Nem óhajtom ezen alkalommal vita tárgyává tenni azt a kérdést, hogy helyesen járt-e el a Magyar Párt vezetősége akkor, amikor ezen kiváló fontossággal bíró és igen messzemenő kombinációkra alkalmat nyújtó kérdésnek elintézését az Erdélyi Gazdasági Egyesület hatáskörébe utalta át, nem kutatom azokat az okokat se, amelyek az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnökségét a szóbanforgó egyezmény megkötésére indították, nem foglalkozom azzal sem, hogy szabad volt-e, okos volt-e ezen egyezményt az adott viszonyok között megkötni, s azt a kérdést sem vetem most fel, hogy vajon egy jobb jövődő hajnalhasadását jelenti-e ez az egyezmény, miután feltételezem azt, hogy az arra illetékesek mindezeket a kérdéseket a legmesszebbmenő alaposzággal, a legapróbb részletekig terjedő gondossággal megtárgyalták, s józan előrelátással a helyzet és körülmények komoly mérlegelése után foglalták el az előbb jelzett álláspontjukat, hanem csak azért teszek mindezekről említést, mert szükségét érzem annak, hogy a mezőgazdasági kamarák megalakítása kapcsán a hírlapokban megjelent hivatalos és félhivatalos közleményekre vonatkozóan egynehány észrevételt, illetve kijelentést tegyek a nagy nyilvánosság előtt.

Elsősorban annak határozott hangsúlyozása mellett, hogy a romániai magyarság egyeteme az államjogi helyzetében történt változás óta állandóan kifogástalanul hűséges és lojális magatartást tanusított és tanusít, s mindennemű az állam egységét megbontani szándékozó és a jelen államrend felforgatását célzó törekvésektől távol állott és távol áll, leszögezendőnek vélem azt a körülményt, hogy a kormány és az azt támogató sajtó, melyeknek részéről ezideig minden alap és ok nélkül állandóan csak támadásokban és gyanúsításokban volt részünk, elismerik végre azt, hogy bennünk is meg van az őszinte hajlandóság az alkotmány keretein belül való becsületes együttműködésre.

Ezen bár késői, de azért reánk nézve

mégis értékes beismerés leszögezésével kapcsolatosan ki kell jelentenem azonban azt is, hogy a kormány sajtója tévedésben van akkor, amikor azt állítja, hogy a mezőgazdasági kamarák megalakítása tárgyában létrejött egyezmény megkötését lényegesen megkönnyítette az a bizalom, amelyet a kormánynak az a pártatlan eljárása, hogy a magyar, szász és a román igényjogosultakat az igazságnak megfelelően egyaránt részesített a földbirtokreform áldásaiban, váltott a mi tömegeink lelkéből ki.

Arról a pártatlanságról, melyben nekünk a földbirtokreform végrehajtása rendben részünk volt, arról a bizalomról, amelyet a kormány pártatlan eljárása a mi tömegeink lelkéből kiváltott, okosabb most nem beszélünk. E kérdések feszegetése helyett igyekezzünk a vállalt kötelezettségeket kölcsönösen becsülettel teljesíteni és egy jobb jövődő előkészítése érdekében a kellő megfontolás hiányában ejtett sajtó sebeket nielőbb orvosolni.

E sebeknek lehető rövid időn belül való orvosolhatása érdekében reflektálni kívánok még pár szóval azon nyilatkozatra, amelyet Lepadatu miniszter úr az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnökségével folytatott tárgyalásait követőleg a nagy nyilvánosság számára leadott.

A nyilatkozat rendén egyebek mellett azt mondja ugyanis a miniszter úr, hogy a mezőgazdasági kamarai választások tárgyában Kolozsváron megkötött egyezménynek igen jótékony következményei lehetnek a közéletre és a magyar kisebbséggel ezen szakkérdésben való együttműködésről a jövőben más területeken való együttes munkálkodás követheti az esetben, ha a magyarság reprezentánsai a választások rendén őszinte magatartást fognak tanusítani és képesek lesznek azokat a tömegeket, amelyeknek nevében beszélnek, megieelően irányítani.

A miniszter úr ezen biztató kijelentése kapcsán azon határozott véleményemnek vagyok kénytelen kifejezést adni, hogy ahhoz, hogy a mezőgazdasági kamarák megalakítása rendben megkötött egyezménynek a közéletre nézve jótékony következményei lehessenek és hogy a liberális kormányzatnak a magyar kisebbséggel ezen speciális esetben való együttműködését más területeken való együttes munkálkodás követtesse, nemcsak az szükséges, hogy a ma-

Aranyértékben fogják fizetni a tisztviselőket

A Dimineața terjedelmes cikkben foglalkozik a kormánynak azzal a tervével, hogy a tisztviselők fizetése aranyban, vagyis aranyparitáson számítva fizetessék.

A lap szerint a formula, amit a kormány kitervelt, nagy elégedettséget keltett a tisztviselők között, mert állítólag a tervezet a tisztviselői fizetések burkolt redukálását és szerzett jogaik figyelmen kívül hagyását jelenti.

Különösen az 'állások egyszerűsítése' címen kontemplált változás kelt nyugtalanságot, mert az állások és rangosztályok lefokozása méltánytalan a régi tisztviselők szemében.

Az állások átszervezése azért szükséges, hogy a kormány a háború előtti rangfokozatoknak megieelő fizetéseket aranyalapra változ-

tassa át. Minthogy azonban a háború után az állások számának szaporítása sokkal nagyobb arányokat öltött, mint a fizetések emelése, ezek a magasabb állások szerzett jogot is jelentenek, amelynek lecsökkentésére nem lehet ürügy még a tisztviselők helyzetének enyhítése sem.

Egyes tisztviselők számítását is tették az aranyfizetésre vonatkozólag és úgy találták, hogy az új rendszer rosszabb rájuk nézve a mai papírlel fizetésüknél. De hangoztatják, hogy ha az aranyparitás mellett jobban is jönnének ki, akkor sem mehetnek bele olyan átszervezésekbe, amely rájuk nézve degradációt jelentene.

A Viitorul mai száma megáfolyja ezt a közleményt azzal, hogy a minisztériumok átszervezése csak most van tanulmányozás alatt és senkinek a szerzett jogát sérelem nem fogja érni.

gyarság reprezentánsai a küszöbön álló választások alkalmával őszinte magatartást tanúsítsanak, hogy azokat a tömegeket, amelyeknek nevében beszélnek, irányítani legyenek képesek, hanem nélkülözhetetlenül szükséges ahhoz különösképpen az is, hogy a kormány irányt változtatva felhagyjon azzal a politikával, amely nemcsak a mi lelkeinket töltötte el állandó keserűséggel, hanem a kölcsönös megértést és az ország valamennyi hűségese és józangondolkodó polgára által egyaránt sóvárogva várt konszolidációt is lényegesen hátráltatja.

A magyarság reprezentánsainak őszintesége, a magyar tömegeknek fegyelmezettsége, a mi lojalitásunk és hűségünk tekintetében a jövőben sem lesz hiba, a mi nyugalomunk, a mi boldogulásunk, a kölcsönös megértés, de az ország konszolidációja is mindezek dacára egyedül a kormány jövődó magatartásától, józanságától és bölcsességétől függ.

A napokban megnyitják a régi piacot

Megirtuk, hogy a tanács elhatározta a piaci decentralizációt s a Nagypiac-tér rendezésével kapcsolatban, a város különböző részeiben heti-piacot létesít. Váradvelencén, Calea Decebal (a volt Vitéz-utcán) és a Réten tervezték az újonnan létesülő piacokat, melyek közül a régi piacot már a jövő héten át is adják a forgalomnak.

A tanács szombati ülésén Kőszeghy főmérnök javaslata alapján foglalkozott a régi piac megnyitásával. A főmérnök 4 méteres, vagy 6 méteres, kövel kirakott front létesítésére 464.400, illetve 653.460 lelt kért a tanácsból. Ezzel a tekintélyes összeggel azonban a tanács nem rendelkezik és póthitelt kellett volna kérnie. Dr Mangra Demeter főügyész ideája volt, hogy az idén ne ruháznak be nagyobb, csak hitel után előteremthető összeggel, a végleges rendezés maradjon a következő év költségvetésének terhére, csupán kavicsovalják ki a piac létesítéséhez szükséges területet.

A tanács elfogadta dr Mangra Demeter ajánlatát és így 150.000 lei költséggel kikavicsovalják a megfelelő területet és a régi piacot a gyors munkát befejezése után, már a jövő héti folyamán átadják a forgalomnak. A régi piacnak nagy jövője van, mert Ólasi lakossága oda fog tendálni s több falu egész bizonyosan a közelebbi fekvő régi piacra fogja koncentrálni beszállított termékeit. A tanács egyben elhatározta azt is, hogy a kofák egy részét áttelepíti az olaszai városrész új piacára, a Rétre.

A tanácsülés ismételtén foglalkozott a Dunkelház átépítése alkalmával aktuálissá vált árkád-ügygyel is. Kőszeghy József főmérnök, hogy a jövőben ezen a kérdésen frontesen minden vita kizárható legyen, javaslatot tett a tanácsnak, hogy az építési szabályrendeletbe vegyenek be egy pontot, mely kategórikusan intézkedik, hogy a Körös-feletti frontszakaszon, a kishidőtől a Körös-körzö gyaloghídjáig, csak árkádszerűen lehet kiképezni az új épületeket.

A tanács Kőszeghy főmérnök javaslatát elfogadta. Ungyacsak elfogadta azt az indítványt is, hogy az ezer leies büntetéseket felemeli, mert nagyon sok az engedély nélküli építkezés.

Akik tavaly látták

a Kereskedelmi Csarnok mintavásárát, azok el voltak ragadtatva annak pazar kiállításától, áruinak választékosságától és a pontosan működő rendezéstől. De az idén még tökéletesebb lesz a mintavásár, mint tavaly, mert értékes tapasztalatok vannak a rendezőség birtokában és új ötletekben sincs hiány. Magában véve a sorolás, amelyben a vásár minden látogatója részt vesz, mert a belépőjegy egyuttal sorjegy is — mondjuk: magában véve ez is elég arra, hogy a közönséget a vásárra csábítsa. De nem kisebb attrakció lesz a kiállított áruinak művészi elhelyezése, amit Stianszky, a kitűnő nevű kirakatrendező fog végezni. A Rudolf Mosse hirdetési világég nagyváradi képviselője gyűjti a kiállítókat és értesülésük szerint most már minimális a kiadatlan íe-

rőhelyek száma. A Mosse-cég különben a maga részéről szintén számos meglepetéssel kedveskedik majd a vásár látogatóinak és kiállítóinak.

A házhelyjogosultak szövetkezetét alakítanak

A nagyváradi törvényszék végleges névjegyzékében több mint ezernyolcszáz házhelyjogosult van felvéve. A házhelyek kiosztása végre dr Regmann prefektus közbelépésére a közel jövőben megtörténik. Mivel a legtöbb házhelyjogosultnak nincsen megfelelő összegű pénze a ház felépítésére, a jogosultak szövetkezetbe tömörülnek. Ez a szövetkezet fog a tagok részére olcsó építványt és kölcsönt szerezni. Ennek a szövetkezetnek az alakuló gyűlése ma, vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz a postapalota nagytérben. Minden házhelyjogosultnak a saját jól fel fogott érdekében meg kell jelenni ezen az alakuló gyűlésen.

Ezzel kapcsolatban adunk hirt az alábbi építkezési tervről is:

Az államépítészeti hivatal a Sztaroveszky-utcán nagyobb telket vásárolt és elhatározta, hogy a hivatal helyiségei és tisztviselőlakások részére itt nagyobb palotát építenek. A hivatal vezetője kérvényt adott be a városi tanácshoz, amelyben kérte, hogy a telek előtti parkrészt leengedje át az építkezés céljaira. A tanács a kérvényt a szépművészeti bizottságnak adta ki, hogy az tegyen javaslatot a telek átengedésére, egyben állapítsák meg ennek módjait is. Nem tudjuk, hogy a szépművészeti bizottság milyen álláspontot foglalt el ebben az ügyben, mindenesetre tekintettel kell hogy legyenek arra, hogy a város területén amugy is alig van park és sétatély. Ha lehetne, újakat kellene létesíteni, nem pedig a meglévőket is beépíteni. Építkezésre még éppen elég alkalmas hely van a városban.

Letartóztatták Budapesten a hamis milliós bankjegyek gyártóit

Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank pénztáránál három darab hamis milliós bankjegyet fedeztek fel. A bankjegyek meglehetősen kezdetleges cinkográfiai hamisítványok voltak s a rendőrség hozzáfogott a bankjegyhamisítók kinyomozásához. Sorra kerültek Takács Zoltán híres bankjegyhamisító bandájának még élő és Budapesten lakó tagjai. Erre, hogy ezek között egy ma többszörös fővárosi háztulajdonos szerepel, aki ifjúkori botlásáért a büntetést kitöltötte és ma dúsgazdag ember. A nyomozás egyébként nem vezetett eredményre és tegnap új utakon fogtak hozzá a detektívek a pénzhamisító felkutatásához.

A detektívek több napi megfigyelés után megállapították, hogy egy Kövesdi Zoltán nevű földműves, aki valamikor cinkografus volt, néhány madarasi gazdával együtt gyanús megbeszéléseket tart tanyáján, különböző eszközöket és festékeket szállítanak oda. Megállapították azt is, hogy Kövesdi gyakran együtt van odaváló bérlőjével, Vacsi Józseffel, aki gyakran az éjszakáját is ott tölti és ilyenkor lefüggönyözött ablak mögött hajnalig is lenn vannak.

Tegnap hajnalban a detektívek beállították Kövesdi házába, házkutatást tartottak a lakásban és fényképező gépeket, különböző vegyszereket, lemezeket és milliós bankjegyek kliséit találták.

Hosszas vallatás után mind a ketten beismerő vallomást tettek, Kövesdi bevallotta, hogy júniusban tényleg készítettek hamis milliósokat

olyanekppen, hogy 6 leányképezte a bankjegyet, negatívot csinált, ezt megnagyította, rászalta, majd visszafotografálta és erről készített kliséket. Kövesdi, aki egyszerű parasztember, béresgyerek volt s nagy hajlamot mutatott a tanulásra és Pesten egyik legkitűnőbb cinkografus lett, kémiaiával foglalkozott, vegyszermérnök akart lenni, mert pénze nem volt tanulmányához, elhatározta, hogy bankjegyeket fog hamisítani. Vacsi József által kölcsönkért pénzből: milliót a banko hamisításához szükséges eszközök beszerzéséhez fordított. Mindkettőt letartóztatták.

A Lederer-házaspár találkozása

Még nem döntöttek Lederer kegyelmi kérvényéről

Budapestről jelentik: Az elmúlt héten közölt egyik bécsi lap, hogy a múlt hét szerdáján Lederer Gusztávot a Margit-körúti fogház udvarán, a legnagyobb titokban kivégezték. Tegnap viszont a másik bécsi újság azt a hírt közölte a nyilvánossággal, hogy Lederer Gusztáv kegyelmi kérvényének sorsa eldőlt, amennyiben Horthy kormányzó halálra ítélte Lederer Gusztávnak kegyelmet adását és ezt a döntést ma hirdették ki Lederer előtt Margit-körúti fogházban. Illetékes helyen a lehatározottabban megcáfolja a bécsi lapok fiktív híreit, ezekből a közleményekből egy sem igaz, Lederer kegyelmi kérvénye csak a múlt héten került a honvédelmi minisztériumból a kormányzó kabinetirodájába.

Egyébként — mint Budapestről jelentik — Lederer és felesége pénteken találkoztak a Margit-körúti katonai törvényszéken Apáty ezredes szobájában és ez a találkozás izgalmasan érdekes volt annál is inkább, mert az előzetes célját egy sem tudta s nem sejtették, hogy mi ennek a találkozásnak az oka. Amikor a házaspár meglátta egymást, Lederer hangosan elkiáltotta magát: Mici... Ledererné pedig sirva futott oda urához és egymás karjaiba borultak. Az ezredes figyelmeztette őket, hogy csak 5 percnyi idő van beszélgetésre és ezidő alatt szüntelenül csókolózni. A rövid pár perc alatt csak egymás egészségi állapotát iránt érdeklődtek, majd jelentették nekik, hogy a találkozós véget ért. Ledererné főtónosan zokogva tért vissza cellájába.

Hajnal és Rózsa eddig nem létezett árakban
ENGEL LAJOSNAI
Sas-passage. volt Enyveshát helyén

Tanuló zongora 15000 leiert kapható Bulev.
Regele Ferdinand 14. sz. STERNBERGNEL.

Selyemruha és ingezfírek a legszebb kivitelben
Hajnal és Rózsa vászon és női divatruházában

Iris porcellán és chamotte-áruháza - Kolozsvár.

Ajánlja kiváló minőségű

cserépkályháit

Képviseli Biharmegye területére

Kemény Béla mérnök

Oradea-Mare — Nagyvárad

Strada Episcopui Ciorgariu (Uri-utca) 18. szám alatt

Apolló mozgó

3, 5, 7 és 9 órakor.

Ma, vasárnap

Vígjátékok műsora:

1. **Apai örömhöz**

Mack Sennet burleszk 2 felvonásban.

2. **Hallroomboyok vadászának**

Hallroomboy burleszk 2 felvonásban.

3. **Pat és Patachon**

a Nyári vakáció című 4 felvonásos vígjátékban.

Rendes helyretek.

Rendes helyretek.

Atlantic mozgó

4, 6 és 9-1/4 órakor.

Ma, vasárnap

PAT és PATACHON

a Nyári vakáció című 4 felvonásos vígjátékban,

és a világ legjobb

Liliputi társasága

amely énekel, táncol és boxol.

Mérsékleten felemelt helyretek!

A király hatvanadik születésnapja

Hétfőn tölti be Ferdinánd király életének hatvanadik esztendejét. A születésnapot szépségszeretettel ünneplik meg, mert felsége személyét nemzeti és faji különbség nélkül az ország minden lakosa őszinte tisztelettel és alattvalói hódolattal veszi körül.

A polgármester ebből az alkalmából az ábri felhívást adta ki:

Köztudomásra hozom, hogy 1925. augusztus 23-án Őfelsége a király születése évfordulóján d. e. 11 órákor az ortodox székesegyházban (Egyesületi-tér) és a román egyesült székesegyházban hivatalos Tedeumot celebrálnak, míg a többi templomokban a hálaadó tiszteletet d. e. 10 órákor tartják meg.

A székesegyházban hétfőn reggel kilenc órákor tartják meg a hálaadó istentiszteletet.

Felkérjük a város minden polgárát, hogy vegyen részt az istentiszteleten, hogy jelenlétével is adja bizonyágát a Trón és aza iránt érzett szeretetének.

A nagyváradi református egyház főhátsága — minthogy a távirati értesítést az ideiki esperesi hivatalok aligha tudják az egyes lelkészekhez kellő időben eljuttatni, — zutón is felhívja az összes ref. lelkészeket, hogy a király 60. születésnapján hálaadó istentiszteletet tartsanak.

Fizetése képtelen lett a Koch Testvérek-cég

Budapest, augusztus 22. A budapesti örvényszék tegnap egyik legrégibb és legismertebb nagy szabócég, a Koch Testvérek ellen elrendelte a csődönkívül kényszerezésségi eljárás megindítását. Ez a kényszerezésség kizárólag azokra a súlyos gazdasági okokra vezethető vissza, amelyek az utóbbi években nemcsak megtépázták a tisztességes kereskedők vagyoni helyzetét, de feltartóztatlanul előidézték azok bukását is. A fizetése képtelenségek történetében szinte páratlan eset, hogy a cég tulajdonos berlini házára bekebelezett jelzálogtartáson kívül a cégnek pénztartozása egyáltalán nincs, hanem a passzívák nagy összege tisztán árutartozásokból állt elő.

A céget 27 évvel ezelőtt alapította testvérevel együtt Koch Mór, aki ezidőszakra a cég egyedüli tulajdonosa s az üzlet azóta is állandóan a Károly körút 26. szám alatti házban van. Körülbelül másfél évvel ezelőtt Vágó Manóval együtt Koch és Vágó-cég alatt ugyanebben a házban Koch Mór posztónagykereskedést alapított, amely azonban a textiltakmában beállott általános pangás következtében rövid fennállás után múlt év december 31-én megszűnt. E cég aktiváit és passzíváit a Koch Testvérek cég vette át, amelynek vagyoni helyzete az itt ért veszteségek miatt már meggingott. A nagy mennyiségben bevásárolt textilárak vámtételeit utólagosan oly nagy mértékben felemelték, hogy a cég csak magas kasszkamat mellett felvett kölcsönpénzből tudott kötelezettségeinek eleget tenni.

Az adós cég által benyújtott ideiglenes mérleg szerint a passzívák összege 2 milliárd 600 millió koronát tesz ki, amellyel szemben 1 milliárd 402 millió korona aktív mutatkozik. A hitelezők legnagyobb része külföldi és egy kivételével valamennyien aruhtelezők. A nagy hitelezők között szerepel a Leier Amália-ügyből ismert L. L. Kerstens tillburgi (Hollandia) cég is 4685 hollandi forint vagyis 132 millió koronával.

Az adós 40 százalékos kvótát ajánl fel hitelezőinek, amelyet 12 havi egyenlő részletben fizetne.

A törvényszék a követelések bejelentésére november 2-át, a kényszerezésség tárgyalására pedig november 12-ét tűzte ki de Nagy István törvényszéki bíró elé. Vagyoni felügyelőül a törvényszék dr. Márk Sándor budapesti ügyvédet nevezte ki.

A Koch Testvérek cégnek évekel ezelőtt Nagyváradon is volt diszes fióküzlete (a Pesti Magy. Keresk. Bank fiókjának a helyén), de beárulították, mert nem prosperált.

A máramarosi zsidók helyzete a bécsi cionista kongresszuson

Bécsből jelentik: A cionista kongresszus egyre fokozódó érdeklődés közben folytatja üléseit. A tegnapi kongresszusi napon felolvasták az oroszországi cionista ifjúság üdvözlő táviratát, amelyben arra szólítják fel a cionista kongresszust, hogy tiltakozzék a zsidó népnek oroszországi üldöztetése ellen, mert Oroszországban a legkegyetlenebb módon lehetetlennek teszik azt, hogy a zsidóság a zsidó nép jövőjén dolgozzék. Ezután Thon doktor lengyel országgyűlési képviselő mondott beszédet, akinek az a benyomása, hogy a kongresszuson bizonyos eltulodás történt jobb felé, amit sajnálatosnak tart. Nerebinszki, a Zeire Zion nevében kijelenti, hogy amíg Palesztinában nincs elegendő fogyasztó és elegendő zsidó munkás, addig a középosztálynak nincs ott kilátása. Ezzel szemben

Fischer az antwerpeni delegátus, mint a Herzl-gondolat képviselője kijelentette, hogy a cionizmus igazi hordozója a középosztály. A jeruzsálemi kormány politikáját erősen támadták a kongresszuson és Landen doktor Délafrika főbírja az ottani hetvenezer zsidó nevében sajnálatát fejezte ki azon, hogy Palesztinában nagy pénzaldózatokkal vesznek földet a zsidóknak, míg a kormány az araboknak ingyen adja azt.

Igen érdekes volt a cionista kongresszus délutáni ülésén dr. Bierer csernovitzi megbízott beszéde, aki utalt a Máramarossziget vidéki zsidók inséges helyzetére és az ottani zsidókat úgy vázolta, mint akik alkalmas bevándorló elemek volnának Palesztina számára.

A tennisz világ bajnoka Nagyváradon

Kehrling Béla, aki a világ három legtekintesebb tenniszjátékosa között szerepel, tegnap délután a budapesti gyorssal Nagyváradra érkezett. Kehrling Béla már másodszor van Nagyváradon, először két évvel ezelőtt volt itt s versenyei kívül rakta el a mindenfelől idegyűkeztet tenniszszekőket.

— A tavalyelőtti fogadtatás m az oka, hogy nem tudtam az idén se lemondani Nagyváradnak s ha csak tehetem, elővök maguk közé a jövőben is.

Ezzel kezdi Kehrling Béla, miközben szemközt ül velünk az ágyra, — mert a Rimanóczy szálló 32-es szobája egy kissé szűk. pláne akkor, amikor egy ilyen világhírű ember tartózkodik benne.

A szobában egy kis zavar, egy kis rendtelenség a világot járt kofferok között. Kehrling Béla éppen öltözköd. Fehér dresszét huzta magára és vastag törülközőt csavart a nyaka köré, ez a játékköltözete. Odalenn már töfög az autó, ami a mérkőzésre repíti. Csak éppen, hogy megmosdott, átöltözött. Igaz is, csak azoknak mérkőzést, akik szembekeverülnek vele, neki jóték valóban az egész, semmiség.

Tiltakozik ez elterjedt hírek ellen, amelyek makacsul amellett szölik, hogy már nem jön le.

— Egy német körmérkőzés után vagyuk, — mondja, Manheimban, Kölnben és Hamburgban három versenyt játszottam végig. Manheimban a legkomolyabb spanyolokkal kerültem szembe. Allonson kívül, aki most Amerikában játszik, ott voltak Sapriza, Tornelli, Morules és Ivanico.

Borotva azt mondotta, hogy Ivanico a világ új meglepetése. A németek a spanyolok oldalára tettek, hogy megnehezítsék az én és megkönnyítsék a saját helyzetüket. Ivanicot 6:1, 6:3-ra vertem. Dr. Bussal kerültem döntőbe Piaz és Manheim bajnokságáért, majd Lüdtkével küzdöttem meg. Ezután Kölnben Hanemahn volt az ellenfelem. Az első settet 6:2-re nyertem, a másodikban 2:1-re vezettem, amikor a nagy meleg miatt egyszerre csak rosszul lettem. Kisebbitja napszúrast kaptam és továbbra már csak statisztáltam a mérkőzések folyamán anélkül, hogy játszottam volna. Így kerültem Hamburgba, ahol hét singhim volt az elődöntőbe. Kivertem Moldenhauert és Froitzheimmal szemben, aki jelenleg Németország legnagyobb játékos a elérte háborúelőtti formáját, elvesztettem a játszmát. Froitzheim elsősorban nagyon jó, másodszor indiszponált az újszerű puha pályára, amelyhez nem vagyok hozzászokva. Froitzheim különben ért hozzá, hogy partnerét idegessé tegye és rengeteg kifogást jelentett be, amelyek mindegyike zavarólag hatott. Froitzheimot eddig mindig én vertem meg és ez az első eset, hogy fordítva történt. Különben ősszel Budapesten újra találkoztunk a nagy versenyeiken, amelyen jelen lesznek a világ legjobb játékosai, a csodálatba ejtő indusok, Jacob, aki ma talán többet tud mindenkinél. Ekkor remélem, revansot veszek.

Dr. Pelle János, az agilis versenyzőnk az elmúlt szezonról és a jövőről kérdez:

— Utoljára Wimbledon szerepeltem, azelőtt Montreux és San-Moritz, — mondja a vi-

Dorian Terrasse :: Dorian Filmszínház

9 órákor.

3, 5 és 7 órákor.

Ma, vasárnap utoljára

Lángok és vadállatok között

Cirkuszdrama 6 felvonásban. — A főszerepben: Ellen Kúrti.

Holnap, hétfőn 6 és 9 órákor premier

Kans Müller füres regénye

Madame Larsac

Monumentális film 7 felvonásban.

A főszerepben: Eugen Keusfeld.

Ezen film szereplőit Párisban a nők hiányos toilettje miatt a rendőrség letartóztatta.

Ezenkívül már hétfőn látható a nemzetközi tenniszverseny vasárnapi döntő mérkőzése.

lágajnok igen egyszerűen és semmi pózzal, mint az igazi nagyságok, akik hozzászóltak, hogy a hotelszobák első felőrájában kérdésekkel faggassák őket. Svájci bajnoksága az utolsó, amit szereztem.

Aztán ilyen szavak hangzanak el: Ausztrália... Lacoste... Dzsekov... Riviéra a telen... Kehrling Béla világbajnok a Hotel Rimanóczy 32-ben befejezte az öltözködést.

Az ágy támláján egy újra vasalt frakknadrág simul selyem lámpasszal.

Göntz Lajos kikerekíti az interjút:

— Megírhatják: innen a Tátra és egy propaganda mérkőzés következik Magyarország vidéki városaihoz. Nagyváradra azért jött a világbajnok, hogy kikapjon Göntz Lajostól.

— Azért — mondja Kehrling Béla, akinek a keresetlenségében báj van. Nem primadonna. Csak egy ur, aki abban különb, hogy különben tenniszeznek, mint a többi. Valamivel...

(bl.)

Nincs szó az erdélyi magyar parasztpárt megalakulásáról

A budapesti Esti Kurirban megjelent cikkre vonatkozólag, amely szerint Bárdos Péter kigazdálkodja erdélyi parasztpártot alakítana, a pártvezetőség kijelenti, hogy Bárdos Péter most készült nyilatkozatot adni, amely szerint szó sincs egy erdélyi magyar parasztpárt megszervezéséről. A párt központi vezetősége a vidéki tagozatokhoz erre vonatkozólag szintén kérdést intézett. Ma már beérkeztek a válaszok. Sehol szó sincs ilyenről szervezkedésről, sőt megállapítható, hogy a Magyar Párt vidéki szervezetei igen megerősödtek. Arra vonatkozólag pedig, mintha a biharmegyei és nagyvárad tagozat elszakadna a szervezettől, ezen tagozat egyik vezetője kijelentette, hogy hallott róla, miszerint a falusi lakosság körében egyesek

aknámunkát folytatnak a párt ellen, de a józan magyar paraszt ezekre a felforgatókra nem hallgat és nincs ok aggodalomra, hogy a magyar érdekeket szolgáló párt egységét megbontani akarnák.

Kolozsvárról jelentik: Tekintettel arra, hogy a Magyar Párt aradi tagozatában az utóbbi időben számos nézeteltérés keletkezett, a párt központi vezetősége elhatározta, hogy az aradi tagozat vezetésére direktóriumot állít és ennek feladatává teszi a párt megszervezését. Az Arad városi direktorium tagjai Barabás Béla dr., Zima Tibor, Reinhard Gyula és dr. Baross Lajos. A megyei tagozatát Just János, Kincig János, Karácsonyi Sándor, Kocsis András és Takács Miklós.

A betörők klubja

A „Nagyvárad” új regénye

A nagy tetszést keltett magyar írók után most a legnépszerűbb és London irodalmi körében is feltűnést keltő angol regénynek közlését kezdi meg a „Nagyvárad”. A regény címe

„A betörők klubja”.

E cím mögött azonban nem holmi ponyvai ízü és mesterkélt szerkesztett hatásvadász munka rejlik. A mű szerzője Henry A. Herring, a legdivatosabb angol írók egyike, akinek munkáit sorra ültetik át a nyugati nyelvekre.

„A betörők klubja” című két kötetes hatalmas regénye nagy és komoly sikert ért el az angol könyvpiacra és most az ötödik kiadást rendezik sajtó alá. Magyar nyelvre Moly Tamás, a kiváló budapesti író fordította ezt a szenzációs angol regényt egy nagy budapesti újság részére és ezzel egyidejűleg kezdjük meg mi is kedden „A betörők klubja” közlését.

Jellemző erre az angol regényre, hogy amellyel, hogy tartalmában, meseszövevényében mélyen szántó és abszolút irodalmi veretű, nem hiányzanak belőle az érdekfeszítő és izgalmasan frappáns helyzetek. Anglia tipikus klub-lete mellett London rejtelmes nagyúri betörők világát tárja föl élénk színekkel. Az éjszaka megközelíthetetlen gentlemanjait játszó nagykaliberű szélhámosok karakterisztikus alakjaival találkozhatunk ebben a rendkívül fordulatos, eseményekben gazdag angol regényben.

Nagymennyiségű finom színes fértüingek majdnem félárban kerülnek eladásra Weisz és Kardos Központi áruházában, Bul. Reg. Ferdinand sarok Moskovits-palota

JÖN MESSALINA!

SPORT

A tenniszverseny eredményei

A tegnapi mérkőzések során Herskovits Imre (NAC) és Tereh (Szatmár) küzdelme érdemelt figyelmet, mely a fiatal váradai játékos győzelmével végződött. Meglepetésszerűen jól játszott Gönczcel szemben a 17 éves Baumann (NAC), aki az első settel szinte vezetni látszott. Természetesen Göncz rutinja győzött a heroikus küzdelem, de lassan elvérző Baumannnal szemben. Szép volt a hőgyérsenyben Baitrock Ica és Veresné erős küzdelme.

Férfi egyes I. oszt.:

Dr. Lupu (Hellas)—Keztyüs (NSE) 6:0, 6:0;
dr. Lupu (Hellas)—dr. Grósz (Brasovia) 6:2, 6:1;
Tereh (SzSE)—Bánhid (Hellas) 6:0, 6:2;
Herskovits (NAC)—Tereh (SzSE) 6:4, 5:7;
6:4, Baumann (NAC)—Leipnicker (AKE) 6:3;
6:0, dr. Grossz (Brasovia)—Benedek (SzSt) 6:4;
6:4, Göncz (MAC)—Baumann (NAC) 6:4, 6:1;
Schwartz (AKE)—Baumzweig (Univ.) 2:6, 6:4;
7:5, Grossz (NAC)—Paun (Bonatut) 6:4, 6:2;
Grossz (NAC)—Botis (Univ.) 6:1, 8:6.

Férfi páros:

Deutsch—Bánhid—Leipnicker—Schwartz 6:0,
6:1, Pelle—Keztyüs—Paun—Manheim 6:3, 1:6,
6:2, Bleyer—Popper—dr. Botis—Baumzweig 6:0,
6:2.

Női egyes I. oszt.:

Baitrock Ica (MAC)—Veres J.-né (KAC) 7:5,
6:4, Csapó (NAC)—Stern Ella (AKE) 6:3, 6:1;
Szélné (Hellas)—Vadász (NAC) 6:0, 6:3, Kovács J. (NAC)—Jakoby Lili (NAC) 6:4, 6:4;
Obetkóné (Hellas)—Kovács J. (NAC) 6:3, 6:2;
Schlosserné (Buc.)—Arató (NAC) 6:0, 6:0.

Vegyes:

Bleyer—Zizovits (NAC)—dr. Grossz—Beck 6:0,
6:1, Dörner—Obetkóné (Hellas)—Herskovits—Csapó 6:4, 6:2.

Női II. oszt.:

Zizovits (NAC)—Vadász (NAC) 6:4, 6:2;
Arató (NAC)—Belányi (NSE) 6:2, 6:1.

Férfi II. oszt.:

Miklós (SzSE)—Velvort (NAC) 6:3, 6:2, Miklós (SzSE)—Kardos (Iőreky) 6:3, 6:2, Straub E. (KAC)—Petrovits (NSE) 6:4, 6:2, Straub E. (KAC)—Benedek (SzSE) 4:6, 7:5, 7:5, Fehér (NSE)—Czegledy (NSE) 4:6, 7:5, Herskovits (NAC)—Botis (Univ.) 6:3, 6:1, Herskovits (NAC)—Aderján (NAC) 6:1, 5:7, 6:3, Zizovits (NAC)—Waldmann 6:4, 6:2, Zizovits (NAC)—Leipnicker (AKE) 6:4.

Letartóztatottak egy magyar párti vezető

Székiudvarhelyről jelentik: Párti községbe a mezőgazdasági választásokocsin mentek Ugron Ákos, dr. Sebessi János, volt alispán és Jakab Antal székiudvarhelyi községben a csendőrigazgatás szolgálatára hívták őket és a csendőrfelügyelet utasításra hívkozva dr. Sebessit letartóztatta és Székiudvarhelyre kísérte.

KÖZGAZDASÁG

Bukarestből közlik velünk, hogy „ANKER” Általános Román Biztosító Társaság az életbiztosítás terén újítást vezet be, melyet a Regát polgársága különös színpátiával fogad, de különösen nagy sikere ér el Erdélyben és Bukovinában, hol a társaság és előrelátási szellem annyira lett.

Ez az újítás 20.000 lei tőke biztosítás áll 100 leies havi részletfizetés mellett, maximum 15 esztendeig fizetendő.

Ezt a biztosítást bárki megkötetheti minden formalitás vagy orvosi vizsgálat nélkül. E biztosítás feltételei szerint az „ANKER” minden hónapban bizonyos számú kötvényt amortizál sorshúzás útján, melyek azonnal teljes egészükben lesznek fizetve. Tehát a biztosítás a rendes életbiztosítás ama letétét is nyújtja, hogy esetleg egyetlen relet lefizetése után már megkapják az egész 20.000 lei tőkét.

Ily biztosítások kötése céljából szíveskedjenek az „ANKER” oradea-marei kirendelt igazgatósághoz Bul. Reg. Ferd. (v. R. közúti-út) 10. Telefon 483, vagy ügynökségekhez fordulni.

TŐZSDE

Zürich, augusztus 22. (Nyitás.) Berli 12268, Páris 2420, Newyork 51550, Prága 15275, London 250450, Bukarest 265, Budapest 7255.

Bukarest, augusztus 22. (Zárlat.) Páris 930, London 965, Newyork 198, Milánó 725, Zürich 38,5, Bécs 2835, Prága 585. Valuták: Francia frank 945, svájci frank 38, lira 72, dinár 340, dollár 196, osztrák 28, magyar 27, szokol 580.

Zürich, augusztus 22. (Zárlat.) Berli 12275, Amszterdam 20785, Newyork 51550, London 25045, Páris 2420, Milánó 1880, Prága 152750, Budapest 7255, Belgrád 92250, Bukarest 265, Varsó 98, Bécs 7255.

Budapest, augusztus 22. A szombati értékpapírtőzsde zárlatai: Magyar Hitel 345, Osztrák 123, Keresk. Bank 936, Földhitel 205, Haza 2230, Ált. Tak. 110, Moktár 170, Magyar Általános 5425, Fonciére 102, Első Budapesti 148, Hungária 112, Viktória 448, Köszén 3000, Salg 445, Urlikány 1025, Bauxit 642, Drasche 162, Magnezit 1425, Ganz Dan. 2450, Ganz vil. 1180, Fegyver 640, Rima 112, Ófa 540, Nasici 1850, Nova 175, Tröszt 238, Cukoripar 2000, Mezőhegyes 125, Izzó 1300, Részvénytör 110, Egisz 79, Goldberger 110, Spódium 77, Brassói 410, Gummi 315, Vasutiforgalmi 195.

Budapest, augusztus 22. A budapesti gabonátőzsde zárlatai: Tiszavideki 390, egyéb 385, rozs 277, takarmányárpa 285, sörárpa 360, zab 265, tengeri 267, repce 560, korpa 192.

A külföldi vasúti jegyeket mindenkinek szigorúan a napi kurzuson árusítja a Nemzetközi Hálókocsiszárás nagyváradai fiókja, (Hegedűs Hírlapiroda).

Fehérnemű és ágynemű vásznak, batizstok dus választékban Hajnal és Rózsa cégnél I. Vulcan 1

Preci- zios **logaskerek** gyártás Str. Alexandru 48

"Hamueső"

Pálffy György Gulácsy Irén regénye

regény az Erdélyi Szépművészeti Társaság kiadásában Kolozsvárott

Megható levél a regény kezdete, melyet Sándor falusi notárius irt az írónak és melyre késői válaszként ez a regény, amit Pálffy György Gulácsy Irén irt a szegény halott Sándornak. Magáról az okról nem tudok semmit írni, mint azzal a szubjektív megindulással, ami Pálffynét is belekényszerítette egy ilyen méretekből monumentális parasztregegy megírására és ez a szubjektív megindulás éppen olyan nehezen, hogy kritikusai mivoltomra tárgyalásnak lenni, mint amilyen nehezen mozdul meg Pálffyné regényíró objektivitása, mikor szegény Sándor, magyar méltósággal és tiszteltettségével leveletől kell búcsúznia.

Akik ebben a regényben élnek és meghalnak, benne vannak most jöcskán a potitkában, gazdasági életben. Kis emberek, akik elhullottak földhöz kötött kis létükből és szegény, száraz, vagy vihartálló falkák terebélyesednek a mult par esztendő folyamán. Bizony a múlt a középsztály kis, szorgalmas dolgaiból, kibuktak helyükből politikai, vagy más okból és megpróbálták a párvenű parasztok, akik faji becsületességéből, vagy osztályuk értékeitől gőgösből, kizárják még a testvérüket szíveikből, ha azok mástajta és nem egyszerűen kikerült paraszttal keverednek. Ekkora mátyag — Istenem — még a született arisztokrácia és az osztálykapillárisálódás utján beülték között sincsen.

Bass Menyhart története pedig ez. A régi adag és falusi autochton Dombi-családba keveredett szerelm és házasság révén. A jött-ment letelep, friss energiájú munkájával hamarosan, egy-két generáció után már otthon volt a faluban és kint a dekadens Dombi-családban, a bírói méltóságából. Dekadens a Dombi-család, mert elvették és állhatatosságok azok, amelyekhez ragaszkodnak egy megváltozott körülmények között máspolitika falusi közösségekben akkor, amikor Bass Menyhart az új ember, a friss és életerős rugalmasságával a falusi felismeri a helyzetet és ha kicsit gyűlölettel is az alvó politikája iránt, mégis a falu érdekében illeszkedik bele az új helyzetbe. A falusi szociális boyadalmakból hatalmas regény szövődik, mely körül szerelmek, új ivadékok, emberi langolása nyilatkozik meg, mint egy kis kozmosz sokszínű életében.

Pálffy György Gulácsy Irén remek megérzései veszik meg a dolgokat és eseményeket. Hatalmas drámai helyzeteket teremt a kis dolgokból összerakott emberek konfliktusából és ez az állandó feszültség jellemzi főként a hamueső külső formáját. Pálffy György Gulácsy Irén bővérű epikus ereje lázasan vízi magát az olvasót, robusztus mondanivalói a magasságokig és enyhülései tempórozás az olvasó gondolatvilágára. Mámort tud teremteni az írásával, ható ereje van mindezen, amit mond. A regényíró objektivitát elölti sokszor mélyhangú lírával, melyben érzelmi és fájdalmas egytérzések nyilatkoznak meg a regényalakokká.

A regény alakjai tipizált lelkék. Osztályok és zsánerü öntvényei az egyes figurák, akik Erdélyben vannak plántálva, egy erdélyi történetbe, melyet a sors teremtet és amelynek megismerése szintetizáló agyvelő alkotása. Pálffy György Gulácsy Irén összefonja a mai erdélyi élet sok idegszálatát és mindenkinél, aki a regényen sorozódul meg és halálal vergődések mindegyikét megéle.

És nekünk is vigasztalás ez a könyv. Belső oszlopok a problémák, melyek mostani életünk nagy változásaiban pillanatonként teszik látástalanná a célokat, de mégis ennek a könyvnek az olvasása megold helyzeteket, lélek és katasztrófális bonyodalmakat, így hát nekünk is megvan a reményünk, hogy romantikus életünk valahol valamilyen kiutat talál a célok utvesztőjében.

Érték, hatalmas érték a Pálffy György Gulácsy Irén könyve, erdélyi irodalmunk sok értéke között is kimagaslik, mert nem csak művészi öncél a léte, de mutatója a kornak, melyben élünk és annak a társadalmi rétegeződésnek olyan tükrök, amely szepit, ahol kell, de a förtelmeket is feltárja, ahol emberi durvaságok törnek ki fajta és osztálygyűlölet képeiben.

Imre Sándor

A szentjóbbsi apát malma

A Beiusul szombapi száma feltűnő cikket ír az új szentjóbbsi apát birtokával kapcsolatban. A cikk sokkal érdekesebb volna, ha a szerző nem keverne egy agráriusba antiszemita motívumokat, ha nem vesztené el a tárgyalás hangot csak azért, hogy zsidó földbirtoklónak üssön egyet minden ok nélkül. Mindamellett a cikket leközzöljük szövege szerint annak a dokumentálására, hogy az agrárreform olyan hullámokat kavart fel, amelyek — ha ez így tart tovább — soha nem fognak leülepedni.

A cikk szövege szerint fordításban így hangzik:

Csokaj és Szentjóbbsi községek határaitban a szentjóbbsi apátság 2000 hold birtoka volt és van ma is. Az apátságot az Árpád-házi királyok alapították, Szent István, Magyarország első királya jobbágyak őrizetében. Innen van a neve is. A törökök idejében azonban Szent István kezét innen elvették, a templomot, a mely Szent István jobbát őrizte, feldúlták úgy, hogy ma csak már egy kis kápolna emlékeztet az apátság múltjára és rendeltetésére. Az apátság azonban, mint intézmény fennmaradt és létezik ma is, kiterjedt vagyonával és Csokajban román jobbágyaival, mert Szentjóbbsi községben a különböző származású apátok állandóan hoztak be tótokat, svábokat, vagy magyarokat, amit bizonyítótól, vagy sváb nevűk is, jöhetnek magukat még ma is magyaroknak adják ki.

Ez az apátság mintegy 100 évig gazdátlan birtok volt, vagy egy szerzetesrend, vagy valamely szegényebb püspökség gyümölcsösztette, de sohasem a tulajdonos használta ki, hanem a zsidók gazdagodtak meg belőle és jai volt annak a szegény románnak, aki erre a birtokra merésztelt lépni, kivéve, ha dolgozni ment oda. Legutóbb Fraknói Vilmos híres történetíró jai valadma volt az apátság, aki azt Klor Antal zsidónak adta bérbe, aki minden legkisebb kárért embertelenül üttötte és büntette meg a román parasztot. Jöhetnek Klor koldusszegény volt, amikor 1911-ben az apátság birtokára ment, mégis az apátságból 2600 hold földet vásárolt magának Köröstarjánban és a bessenyói tanyát, (amelyből valamit kisajátítottak tőle) mintegy 200 hold szőlőt és három házat Nagyváradon. (Erre annyit jegyzünk meg, hogy Klor Antal tulajdonképpen a legjobb barátja egyike volt, aki mintagazdaságot teremtet az elhanyagolt Szentjóbbsi és a vidéken mint jószívű gazda volt ismeretes. A szerk.)

Az agrárreform azonban véget vetett a zsidó földi menyországnak és az apátság földjét kisajátította, de megannyit neki meg 300 hold erdőt, 28 hold szőlőt, az apátsági kastélyt és 50 holdas tanyát Csokajban és Szentjóbbsi. Amikor az apátságnak 300 hold erdőt hagytak meg, nagy jogtalanságot követtek el a községekkel szemben, amelyek 20 kilométernyire jutnak csak tüzitárhoz, mert az az erdőrést, amit Szentjóbbsi, Csokajban, Csanalosan, Fegyverneken és Földvárán kaptak, kevés arra, hogy községeiket (iskola, községközség) ellássák és semmiképpen sem elegendő magának a népnek, annál kevésbé, mert az apátság semmiféle kötelezettséget nem teljesít, semmi szerepe nincs és 500 év óta nem is volt. A nagyváradi ort. román püspök 100 hold földet kap és egy cölnelküli apátságok több száz hold földje legyen.

Fraknói a mult évben megant és a román kormány apátja dr. Papp Joan gör. kath. román lelkész nevezte ki, aki Lepadatu kultuszminiszter mellett valamely méltóságot tölt be a miniszteriumban. Mi örvendünk, mikor hallottuk, hogy ez a vagyon román kézbe jut, örömlünk azonban nem tartott soká. Miért? Az új román apát kiadta bérbe a birtokot a régi rendszer szerint Boca lelkésznek, a környék egyik leggyűlöltebb emberének, annak, aki 1918-ban híveinek haragja elől megpróbált Terve községből és letelepedett Szarkó községben, ahol szintén zavarta a békét. Ez a Boca lelkész, amikor átvette az apátitól a vagyon, öt zsidóval társult és ismét zsidók uralkodnak a megapadt vagyonon. Az új apát azonban, valószínűleg Boca lelkész befolyása alatt, nincs megelégedve azzal a vagyonnal, amit a román állam az apátságnak hagyott. Ezen a nyáron kérvényt nyújtott be a nagyváradi agráriusokhoz, amelyben kéri, hogy adják vissza az apátságnak szentjóbbsi, csokaji, csanalosi és szarkói vagyonát és az erdőt, úgy ezektől a községektől vegyék vissza. Indoka ennek a kérelemnek az, hogy az apátságnak a Borettói folyó mellett egy régi rendszerű, csaknem romokban heverő malma van. A beadott kérvényben azt mondja az új apát, hogy ő repeláná a malmot, mert 20 kilométernyire távol-

ságra nincs más malom, ez a malom tehát közérdekű üzem és a földet 100 holdnyi területen megvédené a folyó kiöntésétől, ezt azonban csak úgy tudná megselekedni, ha az apátság meniesülne a kisajátítás alól.

Az igazság ezzel szemben az, hogy az apátsági malomra csupán Szentjóbbsi van szüksége, annak is csak esős időben, más községnek azonban nincs rá szüksége. Minden más községnek van malma 8 kilométeres távolságra, jól kiépített utakon. Amint látható, egy elhagyott malomért közérdekű ürtügye alatt vették el a földet száz és száz embertől és közintézménytől (egyház, iskola, pap, tanító), melyek többnyire románok, kevés számban magyarok. Megtörténhetik-e ez? Lesz-e nálunk valaki, aki helyt az apátság kérésének. Nem hiszünk. Azt azonban tudjuk, hogy a nép nagyon izgatott.

A Beiusul cikke végén olyan sötét színekkel festi le az ottani nép izzó hangulatát, hogy ezt reprodukálni nem akarjuk.

A cikk közléséből látható, hogy milyen mesterségesen kever a Beiusul egy ilyen agráriusba antiszemita tendenciákat és teljesen oda nem tartozó személyes támadást, de viszont — ismételjük — élénk dokumentum a cikk arra is, hogy az agráriusok lavináját, ha egyszer megindították, nehéz megállítani.

Selejtes harisnyák megérkeztek

minden színben Strada Rimanóczy-utca 4. szám

Abraham Arturnál

KEPESE ELEK
orvosi kötszerész, Sas-passage 20.
Saját készítményű
sérvkötők, haskötők
gummiharisnyák, speciális
kötészek, női és férfi övszerek.

Linoleum

Harcas Lipót

legnagyobb linoleum és szőnyeg különlegességi áruház. — Főlerak:

Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferdinand 5.
Lerakatok: Cluj, Timişoara.

Mélyen leszállított árak!

Felfűtőszőrű gummiabátok

legnagyobb választékban, elegáns fazonban 900-161

Viaszos vászon

prima minőségű gyönyörű mintákban

80 cm. széles mtr. — — — 100.—

100 cm. széles mtr. — — — 125.—

125 cm. széles mtr. — — — 145.—

Bőrvászon

kárpositok, kocsigátók, könyvkötők részére nagy választékban, 115 cm széles 115.— Leitől feljebb

Linoleum

sebbnél sebb mintákban

70 cm széles mtr. — — — 135.— Lei

90 cm széles mtr. — — — 170.— Lei

padlóbevonásra mintázott vagy parkett-linoleum 200 cm. széles, négyzetméterenként 237.50 Lei Kapható 250—300 méter szélességben is.

Szőnyegek

Strapa futószőnyeg 70 cm széles — — — 96.—

" " 80 cm " — — — 139.—

" " 90 cm " — — — 169.—

Agyelő szőnyeg "Boucle" — — — 125.—

Ottoman takaró "Karamani" — — — 1600.—

Két oldalt használható ebédőszőnyeg

nagyon szép mintákban 200x300 — — — 1730.—

Ezenkívül nagy választék függönyben, fali szőnyegben, labtörők, mindenféle gummi-árak, tornacipők, sarciók, játékaruk, gummiabba stb. stb.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

Levél Vizaknáról és vidékéről

(Elkésve érkezett)

Egig éro sziklak alatt csobog az Olt, mely itt igen tekintélyes szélességűnek mondható; mellette fuúnak a vasuti sínek. A folyó partján egy férfi áll, kémleli a túlsó partot. A férfi arca ismerős, szelíd kék szemek, biztató, becsületes tekintet: Szeberényi Pál a parton, a fűben én kézszen s bámulom a kék eget, mely szelíden mosolyog le reám s a vörös-toronyi szoroson, ahova kirándultunk. A régi országhatár most csendes! Az állomáson, hol régen vámhivatal volt elhelyezve, alig mozog egy két ember s csak a régi vasutasok emlékeznék vissza erre a hajdan oly fontos határállomásra.

Az állomással szemben egy bádogyár működik, melynek tulajdonosa a volt nagyvárad postatisztviselő, Lupoae I., meglepetten ismer fel s kérdőzködik a váradi ismerősök felől főleg a nőkről, kik a csinos, szőke nőten fiún oly sokszor rajta felelték tekintetüket. Aki azonban arra számít, hogy Vizaknáról vagy Nagyszebenből kilehet rándulni a vörös-toronyi szorosba meglepetés nélkül, az csalódik, mert a menetrendszerű fogarasi vonat, melynek csatlakozni kell a szebeni vonathoz, szives-örömet tolat 10-15 percet egy-egy állomáson s így a jámbor kiránduló csekély 60-80 perccel érkezik be később az előirt időnél, mikor már rég elment a vonatja! Így aztán nem is nagyon tolonganak ki a vörös-toronyi szoroshoz, mely pedig megérdemelné a turisták látogatását gyönyörű természeti fekvésénél fogva.

Vizakna, mint minden fűrdő, szokatlanul esős időjárás miatt gyengén indult és a jobb idő sem hozta be a vesztését.

Vendégfűsők, cukrászok, villatulajdonosok, borbélyok, kik a szezonból élnek, keserűen szemlélték még 1-2 héttel ezelőtt a sűrűsödő fellegeteket, melyek a boldog remények, a jó szezon sirját jelentették.

A tűrdő elég jó karban van tartva, parkja kiüloösen szép s az annak idején a magyar állam által épített óriási szálloda, kurszaon és meleg tűrdő a 3 tőről, melyek az új impériumban hora, Cloaca és Crisan nevet kaptak, igen jó benyomást tesznek az emberre.

A vendégek nagy része regátheli, de azért akad erdélyi is és elég sűrűn hangzik fel a magyar szó, ugyszintén a német is a szebeni szász tűrdő vendégek látogatása tolytán.

Jöllehet az idő eddig esős volt, mégis délelőti a nap annyira kisütött, hogy lehetett fürdeni a 27-28 fokos ugynevezett hideg tűrdőben is!

A tűrdővendégek rendszerint délelőti, a szebeni kirándulók délután fürdenek.

Szebenből naponta 5 tűrdővonat és 3-szor a kiskapusi vonat szállítja le a vendégeket, akárcsak Váradról a Félix-fűrdőbe és sajnos epp oly életveszélyes a tolongás az esti 8 óras vonatnál néha, mint nálunk a tűrdővonatoknál. Az élet elég olcsó. Szobákat a városban is lehet kapni és egy elsőosztályu szoba, egy ágygal 88 lei, 2 ágygal 118 leibe kerül, míg az étkezést naponta 80-100 leiből szépen ki lehet állítani.

A vendégek között sok a váradi is! Közismert uriaszonyok, kik közül sokan férjikkel sokan anélkül jöttek el gyógyulást keresni. A tűrdőzők között feltűnik Pinter Böske közismert mosolygós arca is, ki halálos komolysággal uszik, az egyik toban, persze csak lehetőleg a part mellett!

Szórakozás is van! A mult hetekben itt volt a brailai román társulat s készül a bu-curesti Eminescu színház is, de kint vol Szendrey Mihály szebeni magyar társulata is, és a „Fűgefalevel” adta elő a kincstári szálló dísztermében, hol is tekintve a primitív millieut, elég szép sikert aratott.

Hasonlóképpen vendégzerepelt a szebeni ref. dalárda is, melynek szintén elég nagy sikere volt.

A sóbánya nyáron nem működik. Hatalmas tárnája néman bámul a látogatókra, a sóhivaltól váltandó 5 leis jegy ellenében leszállhatnak

a 370 lépcsős szűk bejáraton át a bányába, évente circa 360 wagon sót produkál és még 40 évig a mai alakjában is üzemképes lesz, — hacsak a viz valahol fel nem buzog, mely esetben az 1870 év körül megnyitott bánya megszüntetheti működését.

Dr Soos István

A kövér primadonna

A „Vegetárius” címen lap jelent meg, mely nem indul Bicsérdy tanai alapján, de a mértékletességet hirdeti és a lap szerint a természetes életmód akkor kezd ideális lenni, mikor nem is beszélünk többé táplálkozásról. A lapból vesszük át az alábbi érdekes cikket:

Azt hiszem, egyetlen ugynevezett fachban sem lehet olyan gyorsan jelentkező és propagandára alkalmas hatása a reform életmódnak, mint a művészetben. Ennek dokumentálására ugy gondolom, érdekes epizód az alábbi eset, ami ugyszólván a szászvárosi társadalom szeme és füle előtt pergett le.

Az elmúlt színiszezonban jól szervezett társulat játszott huzamosabb időn át városunkban. A gárdának a többi között egy temperamentus ragyogó, bogárszemű primadonnája volt s abból a ragyogó bogárszeméből kiáradó sugarak teljes krizisbe hozták a helybeli aranyifjúság szívügyeit. Midőn táncolt, kecses mozdulataiból annyi báj, kellem elegancia és leheletszerű könnyedség áradt, mintha egy földreszállott angyal táncolna a maga égi üdőségében a szépért sóvárgó embereknek.

Na de minden nyár elfut egyszerre csak a jó hagyományos szinlaposztó is bucsuzkodni kezdett, ütött az elválás órája és a kis primadonna távozni készült városunkból. Hogy mi volt itt akkor? Hagyjuk. Azóta nyilván behegedtek a sebek, ne tépjük fel azokat ujából. Tény az, hogy a művésznőt csak a sokszorosán és sulyosan lepecsételt ígéretei után, hogy jövőbe is visszajön, engedte el a bohó ifjúság a boldog viszontcsodálás reményében.

Alig vártuk a következő szezont! Ebben az évben a tavasznak is csak azért örültek a zöld hegyek, a mehek, a természet és a fiatalság, mert mindenki az igazi ragyogás visszatérését várta a megújulástól. Es eljött a társulat és eljött a be-cézett primadonna is. De a Terpsihore, a táncok teljhatalmu istennője, milt tétél felkelt papnőddel! Megáldottad őt kerek nyolcvan kilócska zsír és hajkomplexumma!

Es fellépett az ünnepeit művésznő és táncolt és hajladozott ugy, hogy a világot jelentő deszkák ropogni kezdett alatta. Oh, nyajdus olvasó! Ha lát-tad volna azt a metamorfozist a mi ifjúságunk arcán jelent volna meg a rejtett zsírkiszletek bemutatko-zásánál. O, igen, volt mosoly és derű az idén is, de ez a derű, ez a mosoly a varázsló komikum jegyében született meg.

A kövér művésznő nem tetszett kérem alásan. Művészet és elhizás? Művészet alatt nőre vonatkoztatva, mindig egy transcendens sovány leányt értünk, a szépség és a szenvedés szinbolját. A hájtőmeg a polgári társadalom paródiája.

Nem csoda, ha a primadonnával együtt az egész társulat tökéletesen megbukott. Mikor a sze-gény diri észbekapott, már késő volt.

A finálé azután természetesen a primadonna és a szintársulat közti szerződés felbontása lett. Hősnők azóta egyik ismert sósfűrdőn pergeti köny-neit, fogyasztja és epeští magát, az ellant nép-szerűséget siratva.

Lássa művésznő, ezt mind elkerülhetne volna. Még csak pénzébe sem került volna s szépségének és tehetségének halványozódása mellett tovább folytathatta volna művészi karrierjét, ha ismerte volna a reform táplálkozás titkait, a vegetarianizmus, a nyerskoszt örömeit.

Tudomásom szerint ugyanilyen sors érte a kolozsvári szintársulat egyik nemrégiben még ünnepeit, közkedvelt naiváját is. Ez igazán bájos, tehetséges színész, rövid idő alatt alyan „sulyos egyéniséggé”, olyan oszlopos tagjává” nőtte ki magát a társulat-nak, hogy nemcsak naíva szerepeitől, hanem ope-rettébe való fellépés lehetőségeitől is megfosztot-ták és ehelyett 23 éves kora ellenére alsóbbrendű komikai szerepkörre szorították, az egyébként kel-lemes modoru start,

Egy harmadik színész H. J. ugyanilyen rö-vid idő alatt a hangját veszítette el hűlés következtéb. Hogy ennek mi köze ehhez? Hát kérem. A m-hűlés mindig annak a jele, hogy a szervezetben hibás életmód legelsőorban a táplálkozás követk-tébe asszimilálatlan anyagok, ugynevezett salak-halmazoknak fel, amelyek minden betolakodó n-roorganizmus részére pompás talajt szolgáltatn (infekció) vagy pedig a legcsekélyebb hőmérsék-változás következtében kicsapódnak a szervezet-t, ami a hűlés tünetét váltja ki. Ha az említett v-vészőn a minimális salaktartalmat létrehozó tern-szetes életmódot követi, ma is a hanglétra legte-jén sütkérezne a dicsőség nap- és fényfűrdőjéb.

Nagy Ödön

a szászvárosi ref. Kun-kollég-
b. igazgatója,

Szólalkozás

Télen láttam először. Közbebe-til január-b. Jó télikabátja volt, emlékszem oposszmal s-les karimájú zöld kalapja, egész értelmes s-egyéb-ek tipusa volt azoknak az emberek-akik semmiféle tipushoz ne tartoznak. K-szer találkoztunk a moziban, néhányszor az-cán s egyszer láttam menni a liget felé korc-lyával. Tehát sportol is — gondoltam. Min-alaposan megnézett, de a nézésében nem v-semmi kihívó, nem utálatos fixirozás volt, az-csinált. Talán ezért jegyeztem meg magam-ba.

Sokáig nem láttam. Közben kitavasodott, ibolyát és hóvirá-g-áru-ló leánykák vegyültek a finom tarka ruh-közé. Ezek hozzák be a bihari hegyek és cs-és des falvak kékségét, lehérségét és illatát v-radra. A Körösből jó lehangosság szállt fel-partra, ahol a gesztenyefák rügyei már kezd-t kipattanni és óvó zöld sátrat ígértek az esti-talóknak.

Megint elő került.

Persze kabát és kalap nélkül.

Most többet lehetett látni belőle. Az o-igazán nem az az orr volt, mely minden vidék-egylo-ma bátorsággal görbülhet a nagy világ-b. A haja színe egy kicsit tulvilágos, a tejközép-egy kis tisztás. Oh áldott tavaszi nap, mely-emberek minden szépségét és minden csunya-g-át megköszorositod!

Egyszer, hét óra után a utc-utánam szemtelenedett, de az ut felénél lem-radt, talán azért, mert nagyon sietőse vette a lépéseimet. De azt sem tartottam lehetetle-nek, hogy köszvényitől szenved s így képtelen-sietésre.

A mult hét csütörtökön ismét felbukk-ak. Mondhatom, teljesen kialakult, az arca me-hosszabbodott és lebarant, tisztára német ag-tipust képviselt. Ó-hat lépés után ríellém k-rül és elkezd andalítóan dadogni, hogy kére-szépén ó fényképnagyításokat vállal... és-venné szerencsénem...

— Köszönöm, — mondtam — én rögt-nagy képeket csináltatok — és otthagytam-meleg augusztusi utcán.

Egy bizonyos. Nagyszerű szakember leh-Az én téli miniatűrömet kiszínezte, jó széles-huzta a konturjait. Mindenki forduljon bizal-mal hozzá, a címe: ... ej a címét elfelejtette-megkérdezni, esetleg akadnak olyanok is, aki-nél a cím bemonására is jutott ideje...

Rúth Klára.

Schöberl-ágyak

készen és megrendelésre kaphatók 3500 Leiért

ART KARPITOSNAI

Strada Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig-palota
Minden e szakmába vágó munkák legsolidabb-árban és felelőség mellett készülnek.

Autogénhegesztési munkáit

ne vigye kontárokra, sem másodkézbé csinál-tatni, mert sokkal olcsóbban és jobban megkapja

Orlei és Fiedler

autogénhegesztő és témpartelepél, ahol minden-e fajta munkákat felelőség mellett végeznek, Str-
Episcopul Radu (Szataroveszky-utca) 9. szám alatt

Éhgyomorra fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

Igmándi

késérűviz

jó étvágyat, kellemes közérzést
és munkakedvet biztosít !!!

Az IGMANDI nem tévesztendő össze másfajta késérűvizzel !!

Beszéljünk az erdélyi műkritikáról

Irita P. Gulácsy Irén

Az erdélyi irodalommal az imperium-változatok hatodik évében végre eljutottunk oda, hogy nem csak lehet: kell is beszélnünk róla. Utóbban próbálkozó első lépések után a mindennapi felszabaduló energiák olyan lendülő erőkkel ivetnek föl, akkora utat futottak be, hogy hamar csupán a látni semmiképp sem akarók meghaladását, legjobban a legújabb irodalmunk értéknövekedését akarták az íthorral kimozdítani. Az erdélyi írók pedig be ösztönöztek — az imperium-változatok éveiben csak némi röstelkedő bocsánatkérésrel rebeghette el ismeretlen nevét és eredetét derívációját. Örülhetett, ha elnéző vállalkozás volt rá a felelet, ami körülbelül azt mondta: «Jó jó, hiszen ez még alapjában nem is olyan nagy szégyen! Voltak szörnyös példák a zoológiában arra, hogy ősmamutok embriósakból egész tőrhető tollas állatok lettek!» Ezzel szemben ma a leggyesebb Budapestben is nyugodtan megvillan már a tollorogató, hogy Erdélyben nem szítja a papírost és ténit s hogy az erdélyi irodalra szolgáltatásban hiszi és miveli a szépirodalra. A kegyes leereszkedést az őszinte érdeklődés, a sajnálkozó szánalmat pedig egyre több tolerancia váltotta fel.

Vajon minek fokmérője ez a megváltozott helyzet? Nyilván annak a jelenségnek, hogy az erdélyi irodalom tágabb viszonylatokban is értékelő értékek dolgozta föl magát. Produkált verseket: regényeket és verses anthológiákat, melyek sem minőségben, sem viszonylagos mennyiségben nem maradtak mögötte a határon túl, nagyobb átfogó képességű irodalom emlékeinek.

Szép és melegítő tudat lehet ez azoknak, akik az eredményt kiharcolták, azok előtt akik számára kiharcolták. De ne higgyük, hogy ezzel aztán be is van fejezve a dolog; az erdélyi irodalra megszületett, fűrtökre elérhető s most már nem ártat neki ajágeső sem, a boxera sem. Nagyon sok szempont van még, ami a termő tökéletet kidöntheti, a továbbfejlesztést lehetetlenné teheti. Itt van mindjárt az olvasó (illetőleg sajna nem-olvasó) közönség problémája, aminek nagy részben okozója az erdélyi könyvtárak csekély indolenciája s a könyvtárosok éheltelensége is. Ezek a kérdések azonban annyi oldalú megvilágítást kellenének, amikhez egyelőre nincs tés, s alkalom. De van a fenyegető veszedelemnek egy vána eldala is, mely már közelebb esik, s a kutyán megérett arra, hogy végre hozzájáruljunk és megárgyaljuk. Ez a pont, az egyre taladtabb pont: az erdélyi kritika problémája. Mig az erdélyi írást távol s közelről ezer szem figyelt, az erdélyi kritika a szemlélődés területén ugyszólván észrevétlenül maradt. Nem csupán észrevétlen, — sajna — cseenevésen. Ma már senki tollforgató előtt nem kétség, hogy Erdélyben a műbírálat messzi lemaradt a természetes mögött. Vannak írónk, költők, de alig látunk egy-két komoly, boncolató, nevelő és irányító tollat, mely a kész lellemi produktumok értékét megnyugvára, megbizhatóan és kompetenciával lemérhesse. Olvasó többeknek és többeknek jut eszébe, hogy tanulság-merítés, helyes ön-megismerés, esztétikai tájékozódás végett budapesti, vagy más nem-erdélyi műbírálokhoz forduljunk munkáikkal. Mondjuk ki őszintén! Hat év eseri tanulsága arra vezette az erdélyi betűt, hogy kerülje saját profétáit.

Mi az oka ennek az évek során kiérlelődött zakadásnak, író és kritikusai közt? A hiság? A kapott sebek emléke talán? Nem. Az író gyan jóval hiubb lénny az átlag-emberről, de még mindig elég beszámítatónak kell tartanunk ahoz, hogy saját magasabb érdekeinek gyeni érzelgéseit alárendelni tudja. A kapott sebek is elviselhetők, ha valóban feszülő keletények távolodtak el általuk. Altalába véve az ró sose gyűlöli meg azt, aki hibáira illetékes tétzel, biztos itélettel, tárgyilagos igazsággal és llo tapintatúlat rármutat. A sértett hiság egy pillanatnyi, természetű felágaskodása után a elki egyensúlyi rendszerint jó ösvényre zökken is a kellemetlen primör érzést felváltja a besmerés. Ha a bírálat tárgyilagos és helyes s csupán a magasabb esztétika nézőpontjából

ítélkezik: lehet mégoly szigorú is. A megbírált, lesz az, aki döntésére az első, belülről diktált visszhangot adja s benne megnyugszik. Legközelebbi munkájának már skicc-vetésénél öntudatosan és biztosan fogja elkerülni fölismeret hibáit, előre látva az ütköző pontokat, melyek éket verhetnének közé és a magasabb művészi követelmények közé.

A jó kritika tehát nemcsak nyugalmi állapotot teremt a megbírált lelkében, hanem előre kiszámítható célpontokat tűz le a jövő számára is, azaz: önismeretre tanítja és vezeti a tehetséget. Ebben egyszerűsített bennefoglatatik a jó kritika ismerve is. Amely kritikus ezt a lelkiállapotot megbíráltjánál el nem érte, akinek munkája nyomán kielégületlenség, tájékozatlanság, vagy éppen revolúció marad a művész lelkében: az a kritikus, legjobban, ha mindjárt kiteszi kezéből a műtöket, mert az nem gyógyító eszköz többé, hanem veszedelem, talán gyilkos szerszám, amivel több kárt tehet, mint hasznót.

Visszatérve az erdélyi műbírálat konkrét kérdésére, ki kell már mondanunk egyszer, amit sokan és egyre többen érzünk, akik itt ma a tollat forgatjuk: Ha az erdélyi irodalom fejlődése a jövőben nem fog lépést tarthatni megindulásának tempójával, vagy ha éppen holtpontra jut: az oroszánrészen a kritika hibája lesz. Azé a kritikaé, melynek művelői közt oly sok a hozzá nemértő, sőt egyenesen cinikus és lelkiismeretlen követő.

Tisztában vagyok vele, hogy súlyos vádakat petárdáztam le itt. De ígérem: részletekig ki fogok térni minden egyes mozzanat megvilágítására is, hogy azok, akik a vizsgáldó körön — sok reménnyel biztató irodalmunk jövőtáért — követni akarnak, meg lehessenek a választ a nyitva maradt kérdésekre. Hiszem, hogy a fáradság nem lesz hiábavaló, kára pedig csak a világtalanul születettnek lehet abból, ha egyszerre látni kezd.

Hagenbeck Indiába megy

John Hagenbeck neve egyike a legnemzetközibb hangzásuaknak. Nagy állatkertje, mely világhírű és rendkívüli világlátottsága majdnem egyedülálló és páratlan a maga nemében. A John Hagenbeck maga szedi össze, többnyire igen kockázatos és veszedelem, izgalmas hajszák után az egzotikus világban a lipsei állatkert számára az állatokat. Az érdekes ember ez év októberében ismét kilátogat Indiába, ahol elefántokat, tigriseket és óriáskigyókat szándékozik fogni és venni, melyekkel a bécsi s más nagy európai állatkertek fogja ellátni.

A tigrisfogás óriási testi fáradsággal és rendkívüli veszedelemmel jár. Hagenbecknek épp legutolsó expedíciója alkalmával történt meg, hogy két bennszülött, akik elővigyázatlanok voltak, a tigrisek torkában végeztek be roppant szenvedések közt életüket. Ezek a kishővű, alig 80—90 font súlyu emberek több veszedelemnek is vannak kitéve, mint az európaiak.

A tigrisfogás úgy történik, hogy a veszedelemes fenevadakat csapdába csalják, ahová előzetesen élő juhok rejtettek. Mikor a tigris már a csapdában van, szalmát gyujtanak meg a verem torka előtt s ezzel kiűzik a fenevadat, egyelőre a barlang száához készített állatkecskére. A kocsi kiszállítása az őserdő járhatatlanjából néha napokat vesz igénybe.

Egy óriáskigyó vadászaton Hagenbeck maga is kevés híján odaveszett volna. A Pithon már törzsére csavarodott és megfésülte gerincét kettéroppantani. Hagenbeck — mint maga elmondja — teljes erejével szorította az állat fejét és igyekezett azt magától távoltartani. A bennszülött emberek és shikarik segítségével, nagy ügyvel, alig lehetett a roppant erejű állatot a legválságosabb pillanatokban a megtámadott ember törzséről lecsavarni. Hagenbeck egyébként legutóbb becsüli expedícióját a bennszülött emberekkel. Ezek az indiai dzsungelnek legmegbízhatóbb vezetői, akik nem félnek semmi veszedelemtől, s akik egy puszta késsel a foguk között, akár egyedül fölveszik a küzdelmet a párdacuk alá.

A fenevadak összefogdosásával azonban még nincs befejezve a dolog. Hátra van az állatkereskedő fő kockázata: a tengeren keresztüli való szállítás. Az állatoknak alkalmatizálódniok kell és megszokni a táplálékot. A tömörked húsneű, a rengeteg sok állatbőr, amelybe főképp egyes kényesebb állatfajokat betakarni kell: óriási összegeket emésztene fel. Szükséges, hogy az állatokkal, főképp, míg azok szokatlanok, hozzáértő és velük bánni tudó felügyelők foglalkozzanak. Minden állatfaj külön, individuális elbánást igényel, különben az állatkereskedőt óriási veszteségek érik. Hagenbecknek legutolsó expedíciójánál például, a kedvezőtlen éghajlati viszonyok miatt, több mint száz igen értékes kigyója pusztult el.

A különleges állatfajokon kívül szinte specialitása Hagenbecknek az úgynevezett néprevik. Ezelőtt harmincöt évvel ő hozott először Singhalézeket Európába. Ez idei utjáról egy csapat madrasi bennszülöttet hozt magával. Nagy és nehéz vállalkozás egy-egy ilyen truppak az összeszedése, mert a bennszülöttek, főleg a világháború óta, rendkívül bizalmatlanok és rendszerint hallani sem akarnak Európáról. Többnyire indus bennszülöttek terelik össze a szállítmány-csapatokat az országok belsőitől, valami kikötő elé. Rendszerint jámbor és békés természetű bennszülötteket hoznak Európába. Csak Szumátrában vannak emberevő törzsek, melyek azonban meglegszenek azzal, ha saját törzsbeli társaikat felhalhatják. Az európaiakat ritkán támadják meg. Nem könnyű feladat az összetartott szállítmány-csapatokat egybetartani sem. S ha Hagenbeck nem beszélne tökéletes kispárral egyszerre három különböző indiai dialektust, ez nehezen is sikerülne neki.

• Legjobb telefonkészülék villanykörté és manometer raktárról. Telefon és villanyszerelest, minden fémipari és eszterga-munkát, javításokat igen szolid áron vállal Rajz elektro-mechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 512.

Bőrbuitorok

hencserek, valamint ruganyos ágyak, betétek. Kapható és megrendelhető előrendű minták szerint.

Kovács József kárpitosnál

Strada Aleea Emanuel Gojdu (Deák Ferenc-u.) 1.

Szörme ujdonságok és doák

megérkeztek mindenki olcsón szeresheti be téli szörme szüségeit.

BODNAR szücsnél. Sas-passage

új munkákat és alakításokat olcsón vállalok.

BÖRGARNITURÁK

hencserek, madracok, rendelésre és készen is kaphatók

GIDALI MANÓ

kárpitos, Str. Ciorogariu (v. Uri-u.) 2.

Női pongyolák már 175 leitől

Női kabátok . . . 1000 leitől

Női szövet ruhák . 450 leitől

legszébb Model áruház Vlahuta (Szent János)-u. 6. sz.

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

Model áruház

PACSAY uriszabó Str. Sztaroveszky-u. 11. Elsőrendű uriruhákat készít!

Ben Ami: Uj Palesztina

(Két új könyv)

Rövid idő alatt már a második értékes kötet jelent meg Bécsben ennek a tehetséges nagyváradi származású írónak. A két könyv organikus egész, de egyenként is teljes és a modern magyar irodalomnak jelentős értékei. Az első kötet címe: »Európától—Ázsiáig, a másodiké: »Uj Palesztina«.

Ben Ami új könyvei nemcsak modern utirajzok, de értékes megnyilatkozásai az új magyar irodalomnak, amelybe Ben Ami egyéni stílusával, merész új hangjával újat hozott és ma már túlnőtt a magyar »nyelv« keretein is.

Az első kötethez Henri Barbusse, a jeles francia író irt előszót. »Ben Ami élénk megfigyelő, — mondja, — semmit abból amit lát el nem veszít és így, festői eszközt ad az új Európa és az új Ázsia közötti párhuzamra... A kilátások a jövőre adnak Ben Ami utelírásainak oly sok érdekességét... És Barbusseknak igaza van, mert az amit Ben Ami ad, több mint utelírás, több mint irodalom. Utmutató az újvilágban. A modern ember szemével járja az utat Európától—Ázsiáig. A két földrészt ma már nem az, amit a régi utelírások megfestettek, a két földrészt két új világ, az új emberekkel, új gondolkodással és egy földdarabbal, ahol izmos, életes fiatalberek most országot építenek az Uj Palesztinát.

Ben Ami az épülő országon boldog újon-gással halad keresztül, de még látja a hibákat is, amelyekért nem lehet rajongani és az épülő Palesztinában meglepi a szocialista kétségei: kinek építik? Mesterien írja ezt meg könyve utolsó fejezetében, amely így szól:

— Mindjárt beérünk — szól a soffőr, még egyet fékezett, azután a judeai hegyekről egyenle-tes országútra ereszkedünk. Most tízpercen keresztül kaktuszok között robogunk. Tömör és tuskós levelek voltak. Egy hársor következett, megint a szabad mező, végül egy pálmá-sétány és szemben egy könyvkereskedés. Innen-től balra egy zugó utca kanyarodott felfelé, hogy egy pütkő dombról azután beleugorjék a tengerbe. Mert arabból már a rém víz fatagott. De addig még egy csomó fal nyomult össze, rengeteg tető lútt egymásra és fiatal minare-tek simuláltak idős mecsetekhez. Ez volt Jaffa, amely mint egy roppant arab has domborult távolabb a hullámokra. Kék, piros, lila, sarga volt mindene, szagos és fejfájdító, azután időn-ként az egész elaludt. Most is, ebben a fővő délből, már kezdett elnyúlni, a gégek elcsuk-loitak, pár pillanat múlva a város, mint egy író test, feküdt a lábunk előtt, egy roppant ember, aki a naptól és az emésztéstől hanyat vágódott.

Jebbiféle tértünk, a német negyedbe, amely a másik végén már Tel-Avivba torkolt. Mind-inkább valami káros nyerseséget éreztem. Né-hol a házak szétugrottak és ilyenkor látni lehe-tett a homokot, amint a Veres-tenger felé futott. Azután egy szabályos utca következett és abból megint a végtelenség.

Most hirtelen megiorpantunk, mert egy munkáscsoport álta el utunkat.

— A sztrájk!... a sztrájk!... — kiabál-tak roppant heveséssel, hátra fordítottak a vá-rosnak és elsodródtak a határ felé.

Sikerült a Rotschild-sétányig jutnunk. Erre-felé már a legszebb utcák szaladtak. A polgár-mesteri hivatal előtt leszállottam, fent találkoztam Achad Haammal, akire többen ölétkodtak. A titkárok irodáiban kihagyás nélkül csengett a telefon. Héberül hívták a számokat, kijött a pol-gármester is és megkérdezte, hogy mindenkit értesítettek-e.

A kapuban már egész csomó duzzadt férfi-vei találkoztam, akik roppant vörösen vonszol-ták fel magukat a lépcsőken. Autóik lent fűttek a napban. Egy távolabbi körben a munkások új csoportja tűnt fel, szemükkel izzóan szűrták a közigazgatási épületet, míg egy rendőr meg-intette őket és eldobbantak onnan.

Délután leeresztett ablakredőnyök alatt sé-táltam. Három- és négyemeletes házak egész sora húzódtott összecsorított faggal az oldalom-nál, melyen hallgattak és a legpompásabb be-rendezéseket rejtették.

— Öt fontot kértek!... öt fontot!... egy cothadt lyukért!... — Ezt a költő mondta.

Egyszerre arrébb kellett állnom. Egy óriási vörös zászló tolt előre, mint valami rettentő

élőlény, az utca egész szélességében. Vagy száz ember bömblötte a forradalmi Internacionálét.

Este látni lehetett, hogy ez miért történt. A nagyszerű házak megnyitáltak és sorjában gör-dültek ki a legféhérebb gyermekokcskák, trükk-iek, roppant anyák, kerek leányok és rugóra járó fiatalberek. A Rotschild-allee percek alatt közép-európai sétánnyá változott, míg lent a széleken sapadtan tévelyegtek a délutáni me-net rendőrkardal elkülönített egyetlen em-berei.

Az éjszakát egy sátorban töltöttem, kívül a városban. Itt aludtak, nagy vitorlavásznak alatt, a homok szemcséin azok a leányok és fiatalberek, akik ezt az épületrengéteget a sivatagból előteremtették. A tenger és a város hajnalig zugott, mindegyikünknek külön is megvoltak a magunk gondolatai, meg lehetett örülni.

A sztrájk másnap is tartott. A testes em-berek még kíméletlenebbek voltak, mint Eu-rópában:

— Arab munkásokat fogunk venni!... arabokat!... ez három piaster haszon... naponta!

Az a korhatár költő, aki Jeruzsálemben úgy átkozódott, sietve ájtott és tisztázta a hely-zetet.

— Hát, ugylátszik, mintegy — mondotta roppant beszéde végén. — A tőkéseknek Pa-lesztina sem egyéb, mint vállalkozási lehetőség.

— Az! konjunktura! — ordítottak a nap-szamosok és vastag ívben kiköptek: — Pfuj!

— Ilyen nagyszerű kísérletet... elronta-nak!... — hörgött egy ráncos ember. — Ilyen nagyszerű... kísérletet!

Inyemben rémesen fájtak a fogak és a ke-zemet kezdtem harapni. Valaki unszolt.

— Na, ezt írja meg:... Egy falatot nem ettem ma még... Maga író... —

— Mi-i? — dadogtam és vörös lettem. — Igen...

Még aznap éjszaka befejeztem tanulmány-utamat. Jegyzeteimet, amelyek tele voltak szí-nes jelzőkkel, szétteptem. Ugyancsak meg-semmisítettem körülbelül tíz interjunak a szö-vegét, amiket politikusok adtak. Reggel ki-mentem az álomásra és jegyet váltottam az expresszre, amely éppen Kairó felé indult. Egész uton fogtam a fejemet, mert egy hang üldözött:

— Egy falatot nem ettem ma még... Maga író... —

Ben Ami könyveit a bécsi Julius Fischer kiadó cég szép kiállításban, sok eredeti fény-képfelvétellel gazdagítva adta ki és minden könyvkereskedésben kapható.

UJ KÖNYVEK

A HEGEDÜS HIRLAPIRODA
KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBAN

Anders: Fob kisasszony	2921
Bettauer: Nagy város zsidók nélkül	2919
Ben Ami: Uj Palesztina	2923
Bocs Bálint: Tányértalpu ko-ma vitézi tettei Bosznia-ban (új.)	291b
D. Aurio: A mult szerelmese	2916
Courts M.: Az Ausztrália	2922
Faraks Pál: Az imrefalvi lány	2924
Herczeg: Frakkos hiénák	2917
Lucian: Klasszikus bűnperek	2918
Marlitt: Tizenkét apostol	2926
Ouida: Szeretve a sirig	2913
Vadnai: A kis tündér	2925
Williamson: Levegő asszonya	2920
Ujhelyi N.: Pénzt és nót	2915

MERNOKI RAZZ-PAUS-MILLI-METER ÉS VÁZLATPAPÍR TEKERCSEIN ÉS ÍVBEN SONNENFELD-NEL
ORADEA-MARE PATA REGINA MARIA
(BEMER-) TER 7 TELEFON: 62.

NYILTÉR

A Hetényi színiiskolába a beiratkozá-s augusztus hó 27-én kezdődnek. A tanítás s-tember hó 1-én kezdődik.

Ertesitem nb. rendelőimet, hogy fehérr-varrodámat Piata Unirii (Szt. László-tér) 7-lakásomra (Hármas-u.) 10 sz. alá helyeztem, ahol továbbra is a legfinomabb női és férfi-hérműkieket legolcsóbb árban készíttünk.

Fischerné Erdős Malv

Kereskedőknek!

Uborkás- és befőttes
Lámpa üveget
Demjont
Lámpákat
Tábla üveget

nagyon olcsón szállítunk!!

KOMLÓS TESTVÉREK

Oradea-Mare — Nagyvárad

Gyári raktár. — Nagykereskedés.

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 13.

Telefon 3-12

No. 1778—1925.

Convocator

Membrii Composesoratu din Velenja O-diei-Mari sunt convocati pe ziua de 23 Aug-1925 ora 3 d. m. pentru o

sedință extraordinară

care se va ținea în localul Compose-oratu din Velenja Oradiei-Mare Calea Victoriei Nr.

Ordinea de zi: Desbaterea chestii Composesoratuului. Ordinea de zi este ațiș-in localul adunării generale.

Oradea-Mare, la 8 August 1925.

Din incredințaarea dlui Prim

Dr. TAIU

consilier economic.

No. 1778—1925.

Meghivo

A nagyváradi-velencei közbirtokosság vasá-nap, 1925. augusztus hó 23-án délután 3 ór-kezdettel

rendkívüli közgyűlést tart

a közbirtokosság Calea Victoriei 75. sz. 3. le-vhelyiségében, amelyre a közbirtokossági tag-kezennel meghívattak.

Tárgysorozat: A közbirtokosság ügye-nek a tárgyalása. Részletes tárgysorozat a kö-birtokosság helyiségeiben ki van függesztve.

Oradea-Mare, 1925. augusztus hó 8-án.

A Primar ur megbízásából

Dr. TATU,

consilier economic.

Modern új könyvekkel felszerelt kölcsönkönyvtár a Hegedűs Hirlapiroda könyvtára

agy látrai teniszversenyek

Tátrafüred, augusztus 22. A nyári szennyalása nem látszik meg a Tátrán. Az is szinte csodaszzerűen gyönyörű, egyenletes meleg van, ennek se híre, se hamva egy a publikum száma állandóan nagy és napra új vendégek töltik meg a Tátra örömet és a Grand Hotelt. Tátrafüred valóban reneszánszát éli és kétségtelen, hogy része van a tátrai szórakozás és üdülés ágának is, mert ha valaki ma a Tátrában lejt költ naponta, akkor már sokat kölölt ennyit a primitív erdélyi fürdőkben is adnia.

Tátrafüred egyébként most nagyszabású közti versenyre készül, amely augusztus 29-30-ig fog tartani. A világ legkiválóbb teniszei neveztek be eddig a versenyre, a hét számból áll és pedig: női egyes, férfi egyes páros, férfi páros; női egyes, férfi páros. Az első négyet a Tátra 1925. bajnokságáért, az utóbni négyet Kassai várnoknokságáért játszik.

A verseny 250 benevezett között a következők neveit említjük fel: Froitzheim, Heine, Friedleben, Németország bajnokai, Timmerman Hollandia bajnokai, S. M. Jakob és társai, India, Salm gróf, Kintzl, dr Munk, Michu, Lupu, Románia bajnokai, Kehr, Kelemen Aurél, Takács, Fittler Kornél, Kozeluh, Matzenauer, Soyka Prága, Rohrer Brunn, Várady Ili, Budapest, Krensey Máty Budapest, bajnok, Frl. de Brunn, Schonburg Leipzig, Frl. Ja. Troppau, Petrikné Gaál Sári Miskolc, Dubienska Zakopane, M. Swierz Zame.

Már maga ez az illusztris névsor is mutatja, milyen nagyszabású sportünnep lesz a lát-

A tévesen fizetett vám

A kereskedők több ízben panaszkodtak, hogy a tévesen bevezetett vámok visszavonása milyen nehezen történik meg. Erre vonatkozólag most a nagyvárad vámivatala a felhatalmazott következő rendelkezéseket közli: A vám törvény 84-ik szakasza szerint a vámaloknak fizetett vámjüket belsőldre szánt áruk után visszatérítik, ha az árukat portájuk elöb, mintsem a vámraktárakból, a közszállítási intézményekből (vasúti rak-
(b.) kiviszik.

A vámigazgatóság 198613. sz. rendelete értelmében, ha valaki utólag kimutatja, hogy akár vámmentes alkalmazásával, akár a kiszámításnál és történt az exportör vagy importör kár — az érdekeltek nyújtásnak be a kár vizsgálatára érkezik kérvényt, de ez a kérvény csak akkor teljesíthető, ha az áru még vittek ki a vámraktárból, vagy más közlekedési eszközön, mert hiszen az elszállítás után a tényt többé nem lehet megállapítani és így a kár nem engedhető meg megfelelő igazolás hiányában.

Az általános vámtörvény szerint, akivel jogviszony van a vámigazgatósággal, annak be kell adnia a társasági és a díjak kiszámítását, legalább ne vigyék ki az áru a rak-
tárból.

Tehát az érdekeltek, vagy képviselőik a vámigazgatóságnak legnagyobb figyelmét kell fordítani a társasági és a díjak kiszámítására, legalább ne vigyék ki az áru a rak-
tárból.

Minden hirdelési eszköz semmiért sem adunk, ha

BLEIER

hármas, hármas és csipke arait megtekintni

UZLETHELYISEG

Strada Avram Jancu (Kossuth-utca) legforgalmasabb helyén, más vállalat miatt

ATADO.

Megkeresések »MERCUR« jelűre a kiadóhivatalba kerülnek.

Mi lesz az idegen szakmunkásokkal

Chirculescu miniszter nyilatkozata

Kolozsvár, augusztus 22. Chirculescu közmunkaügyi miniszter kolozsvári látogatása alkalmával nyilatkozott azokról a munkálkodásokról, amelyekkel jelenleg foglalkozik a munkaügyi minisztérium.

A nyilatkozat szerint a jövő év január folyamán fognak megtörténni a minisztérium által tervbe vett, a munkaügyi kamarákra vonatkozó választások. Chirculescu miniszter kijelentése szerint a munkaügyi kamarák felállítására vonatkozó törvénytervezet kidolgozásánál különösképpen a munkásszindikátusok egységesítést tartották szem előtt, amelynek fő célja a munkáskonfliktusok egyöntetű szabályozása, másrészt pedig a munkáskérdésnek Romániában egy egészséges irányba való terelése. Ami a vasár- és ünnepnap munkaszünetet illeti, a miniszter kijelentette, hogy egyáltalában nem bír fontossággal az, hogy a nap mely óráiban tartja meg a munkás a munkaszünetet, fontos csak az, hogy a napi két óra munkaszünetét feltétlenül meglegyen.

Másik nagyfontosságú dologról is esett szó a miniszteri nyilatkozat kapcsán és pedig az idegen szakmunkások helyzetére vonatkozólag. A miniszter kijelentette, hogy azok a bizottságok, amelyek ezen szakmunkások ügyét és Romániában való helyzetét voltak hivatva felülvizsgálni, már felterjesztették a miniszteriumba összefoglaló jelentéseiket. A miniszterium a közeljövőben meg-

fogja kezdeni ezen összegező kimutatások felülvizsgálatát és tanulmányozását. A minisztérium a leghumánusabb módon — már a legelső alkalommal is — a bizottságok által a szakmunkásoknak hat, illetve 12 havi itt tartózkodást engedélyezett, mely tartózkodási engedélyek a miniszter szerint a szakmunkások nélkülözhetetlensége szerint automatikusan meghosszabbíthatók. Természetesen, hogy ezek az intézkedések az illetékes szigorú hatóságok teljes hozzájárulásával történnek. A munkaügyi minisztérium egyetlen kritériumot alkalmaz az idegen szakmunkások romániai tartózkodásával kapcsolatban és pedig azt, hogy ezek itt tartózkodásuk ideje alatt kötelesek a bennszülött szakmunkások számát szakképzés útján növelni. Ez a terv szoros kapcsolatban van a bennszülött szakmunkások kiképzésével és különösképpen a tanonciskolák felállításával, mire vonatkozólag a miniszter újr kijelentette, hogy programja szerint a tanonciskolák növendékei 75 százaléka román állampolgár kell, hogy legyen. A minisztérium egyébként mindezen munkálkodásnál a munkaügyi felügyelőségek statisztikai kimutatásait veszi alapul. Ami a kolozsvári tőzsde felállítását illeti, Chirculescu miniszter, noha munkatársunk kategorikus kijelentést várt, nem adott nyílt választ. Véleménye szerint a tőzsde is a közeljövő egyik megoldandó problémája.

A péntek esti nagy vihar elsodorta Nagyvárad sportszórakozását

A zivataros és folytonos esőzésekkel teli kellemetlen nyári az elmúlt hetekben néhány melegebb és derűsebb nap váltotta föl. Ha alapos késséssel is, már-már megindult a strand-élet, vidám fürdőzők hűsöltek az elcsendesedett Körösben és tartosabb száraz időjárást jósolt a meteorológiai intézet is.

A vihar és ciklon azonban, mely hónapokon át vonul végig Európán, a napokban a délfanciaországi Grenoble fölött robbant ki és az ottani műveszeti kiállítás valóságos tönkresujtotta. A lecsapó villámok tüze fölgyújtotta a pavilonokat, a szélvész és nyomában járó több órás retentő zápor víz alá sodorta az egész kiállítást. Talán ennek a borzalmas időnek egy loszlánya nyargalhatott át ezernyi kilométeres sebességgel és ebből kaptunk pénteken este egy kis pánikszertű izzelőt Nagyváradon is.

Este hét óra tájban veszedelmes felhők tornyosultak és rohanva cipelték sötét palástjukat és ugyanolyan percek alatt gázszóra vonták be a horizontot. Borzalmas viharok kezdte hozta az alkonyodó időben a felhőzet. Egyideig a lenyugvó nap sárgás-lilás haldoklása birkózott meg a komor, vészjósló fellegekkel, de megjelentek a villámfutarak, kísérteties lényekkel cikáztak és félelmetesen szép játék kezdődött a robbanó viharok.

Nagyvárad ezekben az órákban élte nagyvárosi nyári sportéletét. A fürdőben, az uszodában, zene, tánc, kacagó élet, a korzón hullámzott az elegáns körönség, a kávéházak terraszai telve voltak a Rhédey-kertben pedig a teniszverseny izgalmaival figyelték felkocogott érdeklődéssel a tribünön a közönség. Mintha egy láthatatlan rendező hatalmas csengője adott volna jelet, teljes erejével tört ki egy megrázó erejű égháború. Vakító fényű rakéták reflektorától kísérve dörgött az ég borzalmas orkesztere, beláthatatlan torku csatornák nyíltak meg, felülről kopogott a zápor, ablakokat zúzott, kisebb-nagyobb tárgyat ölelt és kergetett a szélvész.

Páni riadalom nyargalt végig a retentő vihar nyomában az egész városban. Mindenfelől megremült emberek riotttak haza, biztos fedél alá. De kritikus helyzetbe kerültek a szabadabb helyen levő fürdőzők és a Rhédey-kert fái között játszó teniszsezők színes csoportja.

— Kétszáz lejt egy kocsiért — kiáltoztak a megremült emberek. És akik nem tudtak még idejekorán kocsira, autóra, vagy villamosra menekülni, azok a klubházban húzódtak meg, csurmolva szor-

ázott ruhákkal várták, míg a tomboló és egy jó órát tartó vihar lecsendesedett. Egyszerre a szivárványnak mosolygós panorámája jelentkezett, az égen még sárgás-vörös képpel a riadalmat keltett nagy vihar mutatta ellankadó képét. Később még újabb eső jött, de kilenc óra tájban már felragyogtak a csillagok és a hirtelen jött nagy viharból nem maradt más, mint egy ijesztően szép emlék — no meg néhány tönkre tett finom, nyári toalet és használatlanra ázott legújabb divatu kalap.

* Ha fáj a feje és szédül, ha mellszorulat és szivdobogás érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet. Gyomor és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a Ferenc József viz remek természetalkotta hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 1

JÖN MESSALINA!

Legjobb formájú gyermekköcsök és választékban
ENGEL LAJOSNAI
Sas-passage, volt Enyveshat helyén

GEPKONSTRUKCIÓK

és javítások, Strada Alexandri 48.
Törött géprészek garantált hegesztése

Prémkele cipőellenyészéshez legújokéleesebb

Bőrkabátok

legelegánsabbak és legolcsóbbak **Fuchs** bőrruhakészítőnél Strada Baross és Vitéz Mihály-tér sarok.

Tágas egyszobás lakásomai

elcserehém hasonlóval vagy kétszobással.
Cím a Hegedűs Hirlapirodában.

Az érmihályfalvai ipariskola kiadásai

A „Nagyvárad” egyik legutóbbi cikke foglalkozott az érmihályfalvai ipariskola költségeivel. Erre vonatkozólag Kádár Béla igazgató helyreigazító nyilatkozatot hozott be hozzánk, amelynek ténybeli adatait itt közöljük:

A 198 tanulóit magában foglaló **községi** inasiskolában az 1922—23. és 1923—24. iskolai években ingyen tanítottunk azokban az esti órákban, midőn más ember nappali munkája után a jól megérdemelt esti pihenést élvezte. Község terhére történő költségvetés éppen Panovicu Leontin ellentállása folytán, aki jobban fősvénykedett jegyzői minőségében, mint magánember, csak az 1924—25. tanévben lett készíttve, miután az új népiskolai törvény határozottan a községek kötelességévé teszi az iskolák fenntartási költségeit viselni. Az érmihályfalvai inasiskola községi jellegű s mint ilyennek kinevezett s az állam által dotált tanárai nincsenek, csupán elemi iskolai tanítók, mint óraadók tanítottak abban, szolgálati éveik után s tanítói fizetésük 20 százalékanak egynegyed része óradíjért a leadott heti óraszámok havi fizetési formula mellett.

Az idei költségvetés rendes iskolatanácsai gyűlésen lett letárgyalva 1924 december 17-én. Erről hitelesített jegyzőkönyv lett felvéve s a jegyzőkönyvi kivonatok kapcsán 3 példány költségvetés úgy az elemi, valamint az inasiskolától a tanfelügyelőség útján 71—924 sz. a. dec. 19-én el lett küldve a vármegyei iskolatanácsához jóváhagyás végett, egy példány pedig ugyancsak jegyzőkönyvi kivonat kapcsán az előjárásához, a községi költségvetésbe való beilleszthetős s a képviselőtestületi gyűlésen való letárgyalhatós céljából.

A képviselőtestület megszavazta, a vármegye jóváhagyta.

Különben nevezett költségvetés így hangzik: — természetesen nem közölve a terjedelmes jegyzőkönyv minden szakaszát, csupán a leginkább ideartozót:

„A kiadási tételnél a tanterem világítási díjára felvett 960 lei évi összeget kevésnek találja a tanács s azt havi 250 leiben állapítja meg Panovicu Leontin elnök indítványára, vagyis 6 hónapi világítási díjat 1500 leiben. Ugyancsak kevésnek találja az előirányzott tanterem és rajzszoba beszerzési díjára felvett 8000 leit és azt 12000 leire emeli fel. Különféle kiadások címén 1000 lei helyett 5000 leit állapít meg. Ezen módosítások után az inasiskola költségvetése a következő kiadási tételből áll:

1. Hat óraadónak és három iparosnak fizetése	72.648 Lei
2. Igazgatói tiszteletdíj havi 300 lei	2.750 "
3. Iskolaszoba fizetése havi 200 lei	1.800 "
4. Tanterem fűtése	5.000 "
5. Favágatásért	800 "
6. Fa befuvarozásért	800 "
7. Villanyvilágítási díj	1.500 "
8. Tan- és rajzszerekért	12.000 "
9. Irodaátalány	2.000 "
10. Nyomatványokért	1.000 "
11. Apróbb javításokra	1.000 "
12. Különféle kiadások	5.000 "
13. Vármegyei iskolatanácsnak évi hozzájárulása	4.710 "

Összesen: 106.458 Lei

A bevételek összege: tanulók beíratási díja, az ipartestület hozzájárulási összege 4000 lei s a remélt, de meg nem kapott államsegéllyel együtt 25.000 "

Fedezetlen összeg a község terhére 81.458 lei

Az állami elemi iskola költségvetés kiadási tetelei a következők:

1. Iskolaszoba fizetése havi 400 lei egész évre	4.800 Lei
2. Tanterem, iroda, igazgatói lakás fűtése	18.000 "
3. Fa felvágatása	2.400 "
4. Fa befuvarozása	2.000 "
5. Irodaátalány	3.000 "
6. Nyomatványokért	1.500 "
7. Iskolépület renoválása	4.000 "
8. Szegény tanulók tankönyv és írószerező való ellátása	5.000 "
9. Vármegyei iskolatanácsnak 15%	6.105 "

Összesen: 46.805 Lei

Ezzel szemben bevétel 183 tanuló után a 2 lei beíratási díj . . . 366 "

Fedezetlen összeg a község terhére 46.439 Lei

A két iskola költségvetésének kiadási tetelei kitesznek összesen . . . 127.897 Leit

Ez a tényállás. Mégis, hogy történhetett meg, hogy még ennél is több kiadás történt, kérdezheti P. Gy. ur? Megmagyarázom. Az 1922—23. tanévről elmaradt óraadói fizetést dr Chirvaiu Vazul képviselő közbenjárására és alispáni rendeletre végre felvehettük. E célra ki lett utalva 22.000 lei, mely összeg tévesen az ideai iskolai kiadások terhére iratott be a községkasszába. Ugyancsak tévesen lettek az ideai kiadásokhoz hozzáírva egy 9258 leies 1923—24. évi számla, egy 2460 leies 1922—23. iskolai évi számla, két szövszék ára 5700 lei, mely tétel nem szerepel a költségvetésben és még a múlt évben a községi főjegyző ur által, tehát nem az iskolai költségvetés tetele alapján eszközöltetett 22.545 lei padló renoválás, 29 régi pad javítása, 10 új pad készítése, egy új szekrény készítése s egy szoba újbóli padlózása körül felmerült asztalos munkák költsége, vagyis az ideai iskolai kiadásokhoz tévesen lett bevezetve:

1922—23. iskolai évről elmaradt tanítói fizetés	22.000 Lei
1922—23. iskolai évről elmaradt egy számla összege	2.460 "
1923—24. iskolai évről elmaradt egy számla összege	9.258 "
2 darab szövszék ára	5.700 "
Jegyző által végeztetett asztalos munkáért	22.545 "

Összesen: 61.263 Lei

Ha ezt az összeget hozzáadjuk az ideai költségvetés kiadási tetelehez, el kellett volna költeni összesen . . . 127.897
61.263

végösszeg: 189.860 Leit. Mivel ennél jóval kevesebb lett kiadva, világos, hogy az ideai költségvetés kiadási teteleinek a javára tekintélyes összegű megtakarítás történt.

Az 1923—24. tanévről is követelése van a tantestületnek a községgel szemben. Az átlag ceruzák darabja egy lei volt. Azonban a rajzolásához jobb minőségű s több fajta ceruza szükséges, ezt már én tudom jobban és nem P. Gy. ur. A megrendelő leveleket láttamoztatam a tanács elnökével. Pénzt nem én, hanem Oláh József iskolatanácsai pénztárnok kezelte. Ő fizetett s az ő kötelessége a számadások elkészítése is. Az igaz, hogy névleg, mert tényleg én készítettem el az ő nevében. Az elkészített számadás az iskolatanács elé kerül, mely miután megadja a pénztárnoknak a felmentést jegyzőkönyvi határozat alapján, a számlát eredetben s kettő példány másolatban ugyancsak a tanfelügyelőség útján fel lesznek végleges jóváhagyás végett a vármegyei iskolatanácsához terjesztve. Ennyit az iskolai kiadásokról.

Nyolc napig nem csináltam egyebet, mint a helyettes községi főjegyző ur felkérésére az anyakönyvből a népiskolai törvény által előírt korhatáru tanköteleseket irtam ki. A tanyákon levő tanköteleseket kihagytam, miután a tanügyi hatóságoknak előterjesztést tettem egy tanyai iskola felállítására. Eszerint a község belterületén a helybeli és beköltözött gyermekek így oszólnak meg:

	Fiu	leány	össz.
1. Óvoda kötelesek	234	206	440
2. Elemi iskolai tankötelesek I—IV. o.	483	455	938
3. A felső tagozat tankötelesei a községi iskolai tanulókkal	193	170	363
4. Ismélő-iskolai tankötelesek	135	128	263
5. Inasiskolai tankötelesek	159	50	209
6. Ifjúsági tanfolyamisták	87	71	158

Összesen: 2362

Ebből a négy tanerős ref. iskolára tantermenként nem 70-et, de 80-at számítva, összesen elhelyezhető 320 tankötelek. Az egy tanerős római kath. iskolába 60. A gör. kath. iskola államosítva lett az izr. iskola a román nyelv sikertelen tanítása miatt — úgy hallottam — nem nyílik meg. Kérdelem P. Gy. urtól: szükséges-e a még sehova el nem helyezett tankötelesek számára egy hét tantermes állami iskola, vagy nem?

BERSZANTÁST VÁLLALUNK. Andriská és Rosenbaum, Str. Delavrance (Ritoók-utca) 15.

ZSOLDOS

:: tanintézet ::

Budapest, VII, Dohány-u. 84.
Telefon szám József 124—47.

NAGY SZÁRAZ, FÖLDSZINTES

GYÁRHELYISÉGI KERES PELIKÁN MILL BORITÉKGYÁR

STRADA CASAPIEI (MÉSZÁROS-UTCA)

Ruhákat legolcsóbban fess, tisztíts

gallérokat, kézelőket, legszebben mos és tisztít

Szabó László

Strada Take Ionescu (Kőrös-utca) 1.
Fiók: Bazárépület, Dulev. Reg. Ferd.

Ezüstözés

nickelozést, zománcozást jutányosan esztétikusan végeztetünk

KALENDARIUM

Gummláru, valamint varrógépek, kerékpárjavító műhely ugyanott

NAP ÉS ESŐERNYŐ

legújabb kivitelben, a legolcsóbban

BLUM VILM

kizárólagos ernyő áruházban
rezehtők be a KÖR
parion. Javítás
athuzások legolcsóbban készen

Gyártunk precíz kivitelben mindennemű fogaskereket

Andriská és Rosenbaum

Str. Delavrance (Ritoók-utca) 15. Telefon

Géphimzést, tamburlirozást

eisrendű bécsi munkaerővel
tányosan vállalunk.

HORVÁTNÉ ÉS FENYVES

kézimunkaüzlet, Str. Teatrului (Színház-utca)

gyógyszertárakban, Drogeriákban, illatszertárakban KERJÜNK

DRUSSEL PARIS

fele

HYACINTH

PASZTÁ

FŐRANTÁR: LONY LEBOVITZ

ORADEA-MARE GOGA-u.9

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

IPAROSOK LAPJA

szabó iparosok kongresszusa

Múlt heti számunkban megemlékeztünk a kivonatolnival, hogy e hó 20-án Erdélyben a bányászok szabó iparosága is kongresszustartott. Képviselő volt azon az aradi városi, temesvári, nagybányai, kolozsvári, nagyenyedi, medgyesi, dévai, székelyi, nagykarolyi, lupényi, nagyszentmártoni, brassói, zilahi, margittai, pankotai, szentmártoni, marosvásárhelyi és még más iparostestületek szabó iparosai. Maricza aradi iparos üdvözölte a megjelenteket, Bakács Miksa az aradi női szabó színtestület elnöke mutatótt rá a kongresszus céljára, amely főképp az eddigi közönségi megszervezésre hivatva szolgál. Javaslataira korelebovits Rudolfot választották meg Nagy-Adolf Adolf Nagyváradról, Német József várról, Hollender S. Kolozsvárról. Mos-elnök megnyitja után hosszabb és rész-ebb vita folyt le a tanonc kérdés körül, Lebovits Rudolf terjesztett elő. Hozzá-ak a temesvári, aradi, medgyesi és koloz-iküldöttön kívül Nográdi József várad-ított is, mely után határozatba ment, hogy indíttassék a tanoncképzés idejére nézve, az 3 évnél kevesebb ne legyen. Kivána-ogy legalább 4 középiskolával bíró tanon-étessenek fel, s hogy a felszabaduló ta-ak vizsgadarabot készítsenek. A vándor házalási szabó ipar kérdését hozvitt elnök ismertette, kinek javaslata-ak hozzájárulása után a házalási rendsz-erítés mellett foglaltak állást. A kontár kérdésben ugyancsak a képesi-azolatlását, a büntetés szigorúsága mellet-ors elintéztést és beszűntetést, valamint a tálató megbüntetését is kérte a kongress- A szervezkedés közszállítások, valamint hozatati váomok ügyében foglalt meg állást kongresszus, még pedig a kézműves ipari-eknek megfelelőleg. Gyűlés után este társ-csora volt, melyen a szindikátusok el-Vulcu I. Maxim is megjelent és köszön-az az iparügy érdekében kifejtett fára-iparos társakat.

csipész ipari kongresszus.

Aradon tartotta kongresszusát Erdély és bá-parossága e hó 9-én, melyen több mint vidéki kiküldött jelent meg. A kongress-elnökei Jakner József (Kolozsvár), Oláriu (Arad), Nagy János (Székelyudvarhely), Bing András (Kóhalom), Veisz János (Te-ár) és Réder Armin (Nagyvárad) lettek. A kongresszust Jakner József vezette. Kár-Lajos az új ipartörvény ügyében terjesztett megokolt javaslátot. A képzés megszori-és az autonómia kibővítése alapján. Töb-hozjárulásaival elfogadtatt. A vasárnapi-tnapi munkaszünetet szabályozó törvény-meit Grosz Gyula terjesztette elő, melyben-attal arra, hogy a déli záróra az iparosok-lyére nem vonatkozik, különösen amel-foglalt állást a kongresszus, hogy az utcára s üzlethelyiségekben levő műhelyek déli-ára alá ne essenek, illetve ezen körülmé-letileg hozassanak a hatóságok tudomá- A bőrárak mértékességeinek szabályo-ügyében Kátyás Lajos terjesztette elő ja-tatát, melyek többek hozzájárulása után a-gresszus elfogadott. Mint legfontosabb tárgy az országos szer-tekedés és egy hatalmas bőripari szövetség-állításának elhatározása volt. Az e körüli tár-álásokba különösen a nagyváradai iparos-ek részt s övéké az érdem, hogy ezen nagy-öntőségű kérdés közmegegyezéssel nyert el-izést. Ugy ezen, mint a többi tárgysorozati-aknál Budai Tibor, Blatner József és Ré-Armin szóaltak fel. Elhatározták, hogy a- pont székhelye Kolozsvár legyen, elnökké-ner József (Kolozsvár), társelnökökké Zache- (Nagyszeben), Kátyás (Arad), Dániel La- (Brassó), Barabás György (Marosvásárhely), ler Armin (Nagyvárad), Kapás Mihály (Nagy-ya) lett. A szövetség szervezéséhez mind-1000 leit meghaladó adományt gyűjtöttek-ze. A szaksajtó és temetkezési egyesület lé-

tesítése és fejlesztése ügyében az új szövetség vezetőségét bízta meg a további teendőkkel a kongresszus.

Felhívás az iparosokhoz

Értesítjük Iparistestületünk tagjait, hogy az Iparistestület hivatala az átalakított új helyiségben, Gen. Mosoiu (Mezey Mihály) utca 4 szám alatt kezdte meg működését. Hivatalos órák reggel 9-től 12-ig, délután (csak munkanapokon) ki és bejelenése számára) 3-tól 5-ig.

Az Iparistestületi Hitelszövetkezet, valamint az Iparosok Temetkezési Egyesülete is a testületi székház emeleti helyiségében van elhelyezve.

Könyvtári helyiségünk az Iparosmenházban Cuzi Voda (Szacsavay) utca 8. szám alatt van. Könyvtári órák szerdán és szombaton d. u. fél 5-től fél 6-ig tartanak.

Felhívjuk tagjainkat, hogy tekintettel arra, hogy a tagdíjak előre fizetendők, az ez évi esedékes tagdíjat minden egyes tagtársunk akár az érte jelenkező pénzbeszedőknek, akár pedig az Iparistestület pénztárába felhozva kifizetni szíveskedjenek. A hátralékosok ellen — tekintettel a szűk pénzügyi viszonyokra és a testülettel szemben fennálló nagy kötelezettségeikre — kénytelenek leszünk tagdíj követelésünket közadók módjára végrehajtás után behajtani.

Figyelmeztetünk minden tanonc és segéd-munkást tartó iparost, hogy tanoncot szerződés nélkül, munkásokat bejelentés nélkül tartani büntetés terhe mellett tilos.

Munkástól oly munkakönyv, mely előző munkaadójától kifejezetten nincs, átvenni tilos. Tanoncszerződést a tanonc keresztleve nélkül kötni tilos, így tehát a keresztleve vagy anyakönyvi kivonat a szerződés kötéskor okvetlenül behozandó. Kérjük ezek pontos betartását. — Tisztelettel az Iparistestület Elnöksége.

Kocsigyártó iparosok kongresszusa. Vasárnap délután folyt le Aradon a Kocsigyártó iparosok országos kongresszusa. Erdélyrésznagyobb városai vettek azon rész, melyen főleg a kontárak elleni védekezés kérdéseivel foglalkoztak. A kontárakat szigorú fogházbüntetésekkel és szerszámaik elkobzásával kívánják sújtani, valamint a munkáltató közönség megbüntetését. Követelték, hogy minden iparos köteleztessék arra, hogy valamelyik Iparistestület tagja legyen. E célból a községek iparosai nemkülönbön a pusztákon letelepült iparosok is a járási Iparistestületekbe vonassanak be. Felírt a kongresszus a kormányhoz az iránt, hogy az Iparpartolási kölcsönben a kocsigyártó iparosok szindikátusai és szövetkezetei részesítenek első sorban.

Az Iparosok Temetkezési Egyesületének harmadik halotja. Felhívjuk egyesületünk tagjait, hogy Virth János mérlegkészítő mester tagtársunk elhalálozott s ennek következtében az esedékessé vált 10 lei járulék minden tag által az egyesület pénztárához befizetendő. Az egyesület helyisége Gen. Mosoiu (Mezey Mihály) utca 4 szám alatt az Iparistestületi Hitelszövetkezet helyiségében van. — Tisztelettel az Elnökség.

Ékszerészek vándorgyűlése. A romániai aranyműves, órák, ékszerés, látszerész és vésnök iparosok országos szövetségének Erdély-bánatrészi tagozata az aradi országos iparos kongresszus keretében tartotta meg vándor taggyűlését. Geller Izidor az aradi kerület elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd a taggyűlés vezetésére társelnöknek Szilágyi Gézát (Nagyvárad) választották meg. Szilágyi Géza röviden fejtette a taggyűlés jelentőségét. Mely az általános iparos kongresszussal kapcsolatban a szakmák panaszait és sérelmeit van hivatva szolgálni. Ezen szakgyűlés keretében tisztázódott a szaklap kérdése, még pedig oly módon, amint azt a szakma érdekei megkívánják. Állást foglalt a gyűlés a tulmagas fémjelzési díjak leszállítása ügyében, ami annál is inkább indokolt, mert az államnak az ékszeresektől már amúgy is 15 százalékos luxus adó címen jövedelme van. A fémjelzési határidő pontos benevezését és idejének megtartását kérte a gyűlés. Hosszu és nagy vitára adott alkalmát Geller Izidornak a gyárak és nagykereskedők meg nem engedett versenye ellen való előterjesztés. Ugyanis ugyanezen ügyben a gyárosok és nagykereskedők is külön gyűlést tartottak. Jellemző ezen utóbbi csoportra, hogy egymás között sem tudott megegyezni. Végül is megállapodtak abban, hogy az egyes helyi alakulatok szigorúan őrizzék ellen azokat az ékszergyárakat és nagykereskedő-

ket, akik detailban is árusítanak magánfeleknek, és ha ez beigazolódik, a szaklap útján hozzák ezt a tagoknak nyilvánosságra, azon kötelezettséggel, hogy az ilyen cégektől a vásárlást az iparosok és kis-kereskedők szintessék meg mindaddig, míg az ilyen detail üzlettel fel nem hagyják. Szilágyi Géza javaslata fogadtatott el azután, melyben a szervezet megerősítését tárgyalja. A tárgysorozat minden pontjának tárgyalásánál élénk hozzászólások hangzottak el, melyből az érdeklődés és a szándék ki-sugárzott, éppen ezért bizni lehet, hogy a határozatok nem fognak eredmény nélkül maradni.

Bársony kalapujdonságok

megérkeztek, model utáni alakítások gyorsan készülnek.
ELIDA kalapszalom
Strada Vlahuța (Szt. János-utca) 6 sz. alatt.
Pontos kiszámítás. Felhívó olcsó árak.

Figyelmeztetés!

A „PODOL”, a legkiválóbb lábapoló szer már az ország minden gyógyszer-tárában és drogériájában kapható és így könnyen meggyőződhetik csodálatos hatásáról. Erős láb- vagy hónaljzadás ellen nincs jobb, sőt hasonló hatású szer sem, mint a közkezdelt „PODOL”. Már kétszeri használat után tökéletes gyógyulás. — Óvakodjék az értéktelen utánzatoktól.

Butortermelők figyelmébe!

Új furnir
nagykereskedési nyitottam a Bul. Reg. Ferd. és Str. Bratiana (Szaniszló-utca) sarkán. — Állandóan dug választékban tartok bel és külföldi furnirokat és enyvezett lemezeket.

Kans Lajos

A DERBY

CIPOGYAR R.-I.

és az általa alapított
PRIMUS HAZICIPOGYAR

cipő készít-
ményeinek

kiállítása

a Chişinău-i áruminta-
vásáron

1925. aug. 15-től
szept. 30-ig láthatók

A jómadár

— Regény —

56

Írta: Bónyi Adorján

Sárka elszápadt. Ránézett a férfire tágranyitl zmmel és az arca azt fejezte ki: nem tucom, most én bolondultam meg hirtelen vagy te?

— Velem? — kérdezte suttogva és ebben az egy pillanatban eltűnt és megsemmisült rajta és benne az a remekül és hirtelen kivirágzott nagy delejes, fölényes, biztos és bátor nőiesség. Kicsike, szegényke, megjött kislány volt.

— Igen. Látja. Ez a pletyka. Ez itt ez a város, ez egészen. Maga az, a titokban szerelmeskedik velem, aki titokban találkozik velem, akihez kis titkos kapukon lehet bemenni, aki maga az, aki nem szégyelli ezt a titokban folyó szerelmet. Maga erről semmit sem tudott?

Sárka csak állt és remegett.

— Ez lehetetlen... Ez iktóztos... — csak valami ilyesmit lehetett érteni, hogy suttog, reszket, gyötrődik maga elé sápadt ajkán.

— Szegényke, hiszen ez semmiről semmit sem tud — döbönt át teljes határozottsággal Terebesy lelkész. A lány őszintesége felett pillanatig sem lehetett kételkedni. Megsajnálta: — Látja kérem. Ez a maguk városa. Bocssáson meg, hogy elmondtam. De ez így van, ez igaz és én megakartam magyarázni, mi az oka, hogy én nem szeretek ezekkel az emberekkel barátkozni.

— Rettenetes, rettenetes — suttogta még mindig elbűvölve valami szörnyű nagy kétségbeesésben maga elé Sárka:

— No nem kell ezen úgy kétségbeesni — szólt szeliden Terebesy és kedve lett volna hirtelen megismogatni szegény, szegény kis Ádám Sárkát.

De akkor Ádám Sári összeszedte magát. Sápadt volt és a két szeme könnyes. Most megint mindennél erősebben, ezen az egész rettenetességben is tud érezni és csak azt érezte, hogy szemben áll Terebesyvel és ez az érzés megint és másodszor is megcsinálta vele és benne a csodát.

A hangja nyugodt volt, az arca sápadt és hideg és halkak de nagyon határozottan mondta:

— Ha ez igaz... és én elhiszem magának, hogy igaz... akkor csak egy kéresem van magához. Hagyjon itt engem, itt ezen a helyen és ebben a pillanatban és ne törődjön tovább velem. Egy pillanatig sem szabad, hogy ezek az emberek együtt lássanak bennünket.

De hiszen...

— Nem, nem kérem ne mondjon ellent! Menjen, én nem törődöm semmivel és mondhatom, az még kellemetlenebb lesz mindkettőnknek, hogyha én most mindjárt elszaladok innen. Mert azt szeretnék, szaladni, szaladni, messzire, ki a világból, ki az emberek közül! Maga elmegy innen mellőlem és én megyek anyámhoz és hazamegyünk.

— Még feltűnőbb lesz.

— O hát aztán! Haza megyünk, haza akarok menni... hát nem érti, hogy ki kell sirnom magam, azonnal?

Bizony, ezt el lehet hinni, mert már is olyan volt a hangja a lánynak, mintha a nyelve hegyén ülne a zokogás.

Terebesy pedig ebben a pillanatban ezzel az árva, szinte idegen és halálosan kétségbeesett lánnyal szemben olyan hatalmasan és olyan fenségesen érezte azt, hogy férfi, mint soha még senkivel szemben semkor az életben talán. Férfi, akinek urnak kell lenni az emberek és az élet minden dolgain.

Azt mondta:

— Ha elmegyek és ha maga hazamegy az édes anyjával, akkor még mindig nincsen elintéztve a dolog. Akkor az a hazugság, amit rákente magára, ott marad csunyan és utálatosan továbbra is. — Ezzel maga ne törődjék. En ugyanis... nem tudom mi lesz velem... legokosabb lesz tán, ha meghalok!

— Kislány, mit beszél?! Elhallgasson most már azt mondom! Kedvesen hangzott ez, mosolyogva. — Maga még nagyon fel van háborodva, ezt megértem, én már régebben tudom ezt a komiszágot, én már tud vagyok a felháborodáson. Tehát én nyugodtan tudok gondolkodni. Itt először is a maga renuméját kell megmenteni.

Ezek után?

— Ugy van. Ezek után. Én ugyan nem tehetek az egész dologról, de ez az én kötelességem. És ennek csak egy módja van. Ha igenis, csak azért is és minél feltűnőbbben itt maradok magával. A lány ránézett.

— Csak azért is? De hiszen akkor igazán azt hiszik, hogy...

Bizony akkor igazán azt hiszik. De...

A lány még mindig nézte, nézte a férfit és a

férfi is nézte őt. És a férfi szemében mintha valami viharosan és sötéten fellobogott volna.

— Maga nagyon, nagyon jó ember — szólt Sárka és most újból elmosolyodott és ebben a mosolygásban annyi reménytelenség, annyi fájdalom... és annyi boldogság volt.

Aztán nyomban hozzátette:

— De gondolja meg, hogy aztán...

— A többivel netörődjek — mondta halk, mely hangon a férfi és oly gyorsan, hogy Sárka szinte észre se vette, megszorította a kezét.

Van úgy, még a legerősebb legrátartibb férfi életében is, egyetlen gesztussal, egyetlen szóval néha éppen azt borítja el, amit minden erejükkel és minden gondolatukkal hosszú éveken, egy egész életen keresztül megépítették maguknak. Csak egy picinyke új érzés, egy sóhajszzerű semmiség kell hozzá. Terebesy is azt tette most és azt gondolta, hogy szép és illő dolog az, mert szánalomból és úri becsületből teszi. Pedig nem is egészen szánalomból és nem kizárólag csak becsületből tette.

Ez a gyenge kis lány a nagy szöke hajával és a tisztá megjárd szemével talán szánalmas is volt valóban itt a nagy és rettentő hatalmas kupolája és félelmetes ezer csillagai alatt. De szép is volt...

— Nézd, most már leülnek egy asztalhoz. Az a jómadár is odaül, persze, ő a hivatalos gardé — sopánkodott és sápadzott a kövér végrehajtóné, alneke egy ropantult balszerencsés és ehhez megfelelően csunya lánya volt.

— Lefogadom, hogy pezsgőt isznak — lelken-dezett a szigorú Eliáné — a két Ádám gyereket mindig megverték, ha lefekvés előtt nem ittak egy kis pezsgőt.

— Nahát én megyek haza, mert itt meg kell pukkadni az embernek — és azzal a kövér végrehajtóné valóban szedte a lányát, urát és hazalófol velük.

A csillagok már elszápadtak és hívós kis hajnali szél fújt a Rezeserdő felől, amikor Ádámék is megindultak hazafelé. Elöl ment Sári és mellette ment Terebesy, Igen, az aranybálynag ott ment szépen, mint egy illedelmes kis hű jószágzáró, ott ment egy köhégyi kis „liba” oldalán hajnalban, bál után. Aztán hátrább jöttek a tekintetes asszony meg az ura és mögöttük gyújtogatta a cigarettáját Ádám Gyuszi is.

— Ne rohanj úgy — dörmögte az urának a tekintetes asszony és bölcs anyja létere nem indult fel azon, hogy szépen és hamar növekszik a távolság a fiatalok és közöttük.

— Látod, látod — dűnyögte vissza a tekintetes ur. — Ez a Gyuszi csakugyan elért annyit, hogy...

— Ne beszélj bolondokat! — förmedt rá a tekintetes asszony. — Gyuszinak ehhez semmi köze. Azt hiszed, az okos ember tán vak? És nem találja meg szemét közt is a gyémántot? Terebesy megtalálta. Ez az egész. De a lányból meg én csináltam gyémántot. Na.

Szerencse, hogy Gyuszi ezt a párbeszédet nem hallotta, mert amilyen hangulathoz volt ma éjjel, még képes lett volna megcáfolni a tekintetes asszony rendíthetetlennek hitt igazságait. De Gyuszi már messze járt. Egyszerien eltűnt. Amint végignézett a fekete utcán és egy árva lámpa fényében látta ott elől Terebesyt meg a hugát, hátul meg az öregeket, egy szemtelen gondolatla jött. Kiszámította, hogy mennyivel járnak előtte Sárkék és hirtelen átvette magát éppen annak a házának a kerítésén, amelyik előtt a cigarettáját meggyújtotta. Végigfutott csendesen az idegen udvarban és igen hamarosan lent volt túl az alsókerten. Ezek az alsókertek igen szépen egymásmellett sorakoznak és Gyuszi csak végigrohant az alsórétén és már ott volt az Ádám-ház alsó kertje alatt. Itt is átlátozott egy kerítést és végigiramodott a jól ismert utakon. Megkerülte az egész társaságot. Azok még messze az utcán lépkedtek, mikor Gyuszi már ott állt belül az udvarban a kapujától mögött a szigorú fakerítésnek támaszkodva.

Es várt.

Aztán megérkeztek Sárka és Terebesy. Olyan csend volt, olyan éjszakai illat és olyan tisztaság és olyan nyugalom mindenfelé a nagy éjszakában. Mintha egy jóságú asszony csendes szíve dobogását hallgatná az ember.

Tán ez volt az oka, tán a pezsgő is oka volt egy kicsikét, tán az is, hogy ez a sokszerelmű Te-

rebesy ma este találkozott először egy ilyen átlátszólelkű, mint az üveg és olyan, mint víz; vagy tán Sárkából sugárzott ki valami és vagy és álom és szédület... amint a kétten Terebesy és Sárka a kapu előtt elég távolságra kopogott a tekintetes ur me-gének lépései, akkor ez a nagyon okos és Terebesy hirtelen odahajolt a szöke lány és megcsókolta. Meg bizony.

Nem volt ez hosszú csók. Mert meg-megszere csak mellettük a kapuját és ott állott a jómadár.

— Adj Isten! — mondta oly nyugodtan Gyuszi, mintha semmi sem volna természetesen, annál, minthogy Ádám Sári a kapuban csókol Terebesyvel.

Csakhogy Terebesyt is remek fából látta. Épp olyan nyugodtan nézett fel, mintha semmi történt volna és tán még meg is simogatta a fejét, mielőtt a karjait egészen elvette volna. És éppen ilyen nyugodtan mondta nemcsak tekintetes asszonynak:

— Ha megengedik, holnap teszem tisztára.

Hogy megengedik-e? O...

Elbucsuztak. Sárka futott be a ház és

őregek lassan és megfontoltan haladtak. Gyuszi ott maradt a kapujában.

Utána nézett Terebesynek, mig csak el nem tűnt a barna szürkületben.

Akkor kissé megemelte a kalapját és sen azt mondta:

Szervusz sógor.

És vidáman fűtyürészlet, amikor orozva indult a kasszinóba a cigányokért, hogy ha egy kis éjjeli zenét adjon a nagyobbik Bojár

(Vége.)

A szépség forr

AGI

Kapható mindenütt. Megyei f

Farkas István Apollo dr

Festékek lakkok, veg...
cikkek, nürnbergi ecsetek legjobb és legolcsó...
vásárlási forrása:

SchönzweigésBe

nagyáruház, Str. Avram Iancu (Kossuth-...
Amerikai és görög szivacsok közvetlen beho...
Antin-festék gyári lerakata. — Ruha-festék külön

Egy teljes modernül berendezett

**festék és lakk (fé...
máz)-gyár
olcsón eladó.**

A gyár Magyarországon van és esetlegesen cs...
gépek és berendezés is eladó. — Az ár Lei 1—...
lió a szerint mi minden fog átvétetni. — Bőve...
„Lakkgyár 100 sz. a” Rudolf Mosse hirdetési...
Timișoara útján lehet meg tudni.

ÉRTESÍTÉS Uri szabóságomat egy a mai kornak megfelelő RUHATISZ...
és JAVITÓVAL kibővítettem, ahol is bármilyen elhany...
ruhák felelősség mellett OLCSÓN és SZAKSZERŰEN KITSZ-...
ITIVA, JAVITVA és azután pontosan házhoz szállítva lesznek

FELVEVŐ ÜZLETEK

Strada Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 17. szám Mandel, Unirii (Szent László)-tér 5. ut

BIRÓ László
uri-szabó ruhatisztító osz...
Sir. Ciorogariu (v. Uri-ut)

vasárnap délelőtt 9-12-ig, délután 4-8-ig, döntő mérkőzéseket tartanak, Kehr-ling Béla, Dr. Lupu, Göncz Lajos, Florescu-né, Schlosserné stb.

Barna Jenő őszi divatkelméi megér.

ON MESSALINA!

Az olasz-i templom meszelése befejező-
dik isztentiszteletet a szokott időben ismé-
rehatjuk. Hétköznapokon este fél 7 órakor
Pirandello: Az ember, az állat, az éreay
ello első magyar nyelven megjelent köny-
ve a színmű, amely színpadon is nagy siker-
rel. A nagyszerű olasz író, aki „a jó
szór hozott új hangot, új formát és új öt-
letet a színpadra, ebben a munkájában is a
szatíra és mélység ama mesterének nu-
gát, akinek immár világszerte ismerik. A
színpad és új hangu mű kapható a Hegedűs Hir-
tárlóban. Ár 110 lei.

szükségleteit a **Hajnal** cégénél szerzi be. Szövet, vászon, paplan

* **Ügyvedi hír.** Vuruclas Péter ügyvéd Buziás-fördőből kizárékezett. Vuruclas Péter bukaresti irodájá kizárólag nagyváradi és biharmegyei ügyekkel foglalkozik. A bírósági szünet befejeztéig délután 3—6-ig fogad nagyváradi lakásán Str. Matei Corvin (Batthányi Lajos-u.) 4.

* **Megcáfolt letartóztatás.** Lapunk tegnapi számában jeleztük, hogy a rendőrség Sz. A. keresk. ügynököt letartóztatta. Ez a híradásunk teljesen téves volt. Sz. A.-nak egy szimpla kereskedelmi ügyletől volt differenciája, amit a rendőrség ennélcél perc alatt tisztázott úgy, hogy letartóztatásról, vagy bünyűi eljárásról szó sem volt és a hír csakis félreértésből jelent meg abban a formában, ahogy azt tegnap közöltük.

* **Kiaszfaltozzák a holdas-templom környékét.** A tanács elhatározta, hogy a Kapuczinus-utca elejét, ameddig a holdas-templom terjed, rendeztetik és kiaszfaltöztatja. A költségekre 98 ezer lejt utalnak ki.

*** A piaci bazárosok a baraképítést sürge-
tik.** Tegnap délelőtt a piaci bazárosok küldöttsége megjelent nr Bucico Coriolán polgármester előtt és kifogásolták azt a helyet, amelyet részükre a piacon kijelöltek és ahová most a bazárosokat állnak akarják telepíteni. A bazárosok küldöttsége arra kérte a polgármestert, hogy sürgesse az árusító barakok felépítését és bejelentették, hogy az építkezéshez hajlandók anyagiakkal is hozzájárulni. A polgármester a bazárosokat Kőszeghy főmérnökhöz utasította. Tekintettel arra, hogy a baraképítésre a város is nagyobb összeget irányzott elő, annak megkezdésének most már nincs akadálya.

* Michalachet egy fél napig fogva tartották egy regáti faluban. Kolozsvárról jelentik. A mezőgazdasági választási kampány egyre jobban mérgesedik. Tegnap egy regátbeli faluban letartóztatták Michalachet és egy fél napig fogva tartották. Fogarasmegye Sárkány községében Dobrescu Aurélnemzeti-párti képviselőt tartóztatták le. Brassó meg van rakva csendőrökkel. A legtöbb megyei választási bizottság mellé karhatalmat állítottak és ezeket a Bukarestből kiküldött tisztek vezetik.

* **Eljegyzés.** Steiner Klári és Braun Miksa jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* A bukaresti mintavásár kedvezményre jogosító igazolványai kaphatók a Hegedüs Hirlapirodában.

* Géptulajdonosok közgyűlése és kongresszusa. Eretisietjük tagiainkat, hogy i. h. 30-án, délelőtt 9 órai kezdettel az oradea-marei Kereskedelmi és Iparkamara tanács-termében közgyűlést tartunk. Felkérjük tagjainkat, hogy teljes számban jelenjenek meg. Egyben eretisietjük, hogy Nagykarolyban az erdélyi géptulajdonosok kongresszusa est. táncmulatsággal egybekötve szeptember 13-án lesz megtartva. Az I gazgatóság.

* **Halálozás.** Özvegy Rosenwasser Adolfné 86 éves korában meghalt. Temetése február hó 23-án, vasárnap délután fel 4 órakor lesz a Szacsavay-utca 22. számú gyászházból. Gyászolóják Dénes Izidor, Dénes Béla, Dénes Sándor, Dénes Ignác, Weisz Buminé és Berger Józsefné gyermekei.

Balogh Zoltán belényessonkolyosi református lelkész 40 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor megy végbe a Kórház-utca 8. számú evangélikus templomában.

Paizs Juliska 20 éves korában elhunyt.
Temetése ma délután 5 órakor megy végbe a
Szacsavay-utcai gyászháztól.

* **Országos vásárok Balavásáron.** Március 2—3, május 7—8, július 16—17, szeptember 12—13, december 19—20. Első napok mindig kirakodóvásárok. Az állatvásár, bármilyen napra esik, megtartatik.

* **Felhívás.** Felhívjuk azokat a szülőket, akik iskolaköteles gyermekeiket a református elemi iskolába akarják jártni, hogy augusztus 24—28. napjain gyermekeiket jegyeztessék elő. Az első osztályba jelentkezők születési bizonyítványt hozzanak. Jelentkezés helye Olaszban is. Ujvároson is a ref. elemi iskola helyisége.

A legjobb paplanok **Hajnal és Rózsa** cégnél készülnek, nagyraktár, átalakításokat elfogadunk

* Ügyészi indítvány Boeriu szabadlábrahelyezése iránt. Kolozsvárról jelentik: Az ismeretes Boeriu-ügyben tegnap szenzációs változás állott be. Perchescu vizsgálóbíró tegnap újból maga elé hívatta Boeriu-t, akit tudvalevőleg Nussbaum Mór kolozsvári kereskedő megvédkolásával vádoltak és a kihallgatás déli 1 órátlal másnap délutántig tartott. Ezután a vizsgálóbíró kijelentette, hogy Boeriu bűnösségére vonatkozólag semmi tényi bizonyítéka nincs. A javaslatot tett annak szabadlábrahelyezése iránt.

* **Esküdtörvényszék lesz Erdélyben is.** Bukarestből jelentik: Marzescu igazságügyl. miniszter törvényjavaslatot dolgozott ki az esküdtörvényszékeknek Erdélyben való visszaállításához.

* **Női szépség.** Párisi hír, amelynek a hölgyvilág egészen biztosan örövendeni fog. A híres világszép Adeline Patti végre edetében egy receptet találtak, amely szépségének és fiatalos üdőségének titkát feltárta. Mint tudjuk, Adeline a Patti szépségtitkának ezen receptjét az egész kulturvilágon „Visagine Adekina Patti” név alatt hozták forgalomba. Mostantól kezdve mérheti a férfivilág, hogy a legközelebbi jövőtől kezdődőleg csak szép hölgyekkel fog találkozni.

* A Gutenberg Dalkör matinéja. A nagyvárdi nyomdászok Gutenberg Dalköre már sok évezetes órák szerzett a közönségnek és valószínűszer szinpadra lépnék, mirrannyiszor a közönség legnagyobb érdeklődése kíséri szereplésüket. E kiváló dalkör, kulturhivatásához hően szeptember 13-án, délelőtt fél 11 órá kezdett el gondosan összeválogatott számokkal matiné rendez, amelyben fellépnék a dalkör nagyszírién képzett műkedvelői, akik jóval felül állnak a szablonos műkedvelőkön. Két finom elgondolt szociális drámában Anné Ödön, Bóna Eta és Laczka István lépnék fel. Kohn Béla szavaiatokkal, Haláti Margit énekel, Szűcs Gizé é Homoky Józsi nagyszerű táncprodukcióikat mutatják be. A dalkör is kiváló számokkal szerepel. Lesz még ezenkívül több kiváló magánszám. A matinéra belépőjegy nem lesznek kiadásátva, csupán a műsor lesz tetszés szerin megváltható. Konferálai a képességeiről élővősen ismert Barkas Sándor fog.

* Kalapátformálások legszebben készülnek Moskovits Etelkánál.

* Erdélyiek ügye a keresztény egyházak stockholmi világkonferenciáján. Stockholmholbó jelentik: A keresztény egyházak világszövetsége hétfőn kezdi meg nagy kongresszusát Stockholmban. Az erdélyi református egyházat Ugron István, a Magyar Párt elnöke képviseli. Magánértésülései szerint az erdélyiek ügyeit hétfőn kezdik tárgyalni.

* Akar ön utazni Abbáziába, Marienbadba, Constanzába, Siófokra, Reichenhallba, Ostendébe, Biarritzba, vagy a világ bármely városába. Jegyet, halálkocsijegyet és vizumot vehet a Nemzetközi Halálkocsitársaság nagyváradi irodájában (Hegedűs Hírlapiroda.)

* A Püspök- és Félix-túrdóli autóbusszok tanács és a prefektus rendelkezése folytán a mai naptól kezdve a villamos vasut Szarvas-sor megállóhelyétől (a László-malom előtt) indulnak.

* A borbélymunkások figyelmébe. Hétfő este az új Munkásotthonban taggyűlést tartanak. Fölkérjük az összes borbélymunkásokat, hogy azon teljes számban jelenjenek meg.

* Filz-modellek minden színben érkeztek
Moskovits Etelka.

Darvas harisnyái legjobbak

* Legszebb és legfinomabb kivitelben női és férfi bőrkabátok megrendelhetők. „Chic” bőr ruhaszalon Bul. Reg. Rerd. 20. Ezelőtt Calea Victoria 1.

* Bomba 6 lei az Eldorádóban.

* Fényképészeti műtermem megnyílt Regele Ferdinánd (Rákóczi) ut, Bazárépület (volt Molnár műterem összes helyiségeiben.) Kertészfényképész.

Selyemfényű tuszer, grenadin, függöny és ágyterítőre 150-200 cm. **HAJNAL** és **ROZSA** cegnél

NYILTTÉR

Ismert minőségű őszi-téli szövetkülönlegességeim megérkeztek. — Divat újdonságaim kizárólagos tulajdonomat képezik.

lfl. Erdős Albert, uri szabó.

Reisinger Arnold mechanikai üzeme
Str. Alexandrii 48

Leitner Márton R.-T.-nál delaineek, batistok,
pouplinok, zefírek mélyen leszállítva.

Concert zongora rövid 28.000 leírt kapható
Bul. Regele Ferd. 14. **STERNBERGNÉL.**

Csipekendлизést olcsón vállal Fischer-szalonn,
Str. B. P. Hasdeu (Hármas-utca) 10. sz. alatt

Legszebb damaszt asztalneműekben dus választék
Hajnal és Rózsa vászon és női divatruházában

MOZI

— **Apolló-mozgó.** Tegnap mutatta be az Apolló-mozgó kitünően összeállított vigjátékműsorát, amelyben egy kitűnő Mack Sennett burleszk, egy még jobb Hall-rom-hoy burleszk és mindezek tetejében egy kitűnő 4 felvonásos Pat és Patachon vigjáték, a „Nyári vakáció” megy. Hangos, szívből jövő kacagás töltötte be az Apolló-mozgót, végre hosszú idő után ismét a kacagás, nevetés ütötte fel tanyáját ebben a kellemes helyiségben.

— **A Dorian-filmszínházban** ma, vasárnap utoljára látható a „Lángok és vadállatok között” című 6 felvonásos kalandor-film, melynek főszerepét a magyar származású Ellen Kürti alakítja. A cirkusz világában játszódó film rendkívül érdekes akrobatamutatókat, cirkuszgést, tűzijátékokat és sok más látványosságot tartalmaz. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. — Hétfőn először látható Hans Müller-nek, a „Tüzek” írójának pompás regénye: „Madame Larsac”. A főszerepet a közkedvelt Eugen Neufeld alakítja. A 7 felvonásos filmnek az a legnagyobb érdekessége, hogy szereplőit a párisi rendőrség letartóztatta, mert a nők hiányos toilettben illemeztek. Ezenkívül már hétfőn látható a nemzetközi teniszverseny vasárnapi döntő mérkőzése.

— **Az Atlantic nyárimozgó** gazdag műsorát tegnap mutatta be. A világot bejárta és mindenütt a legszebb sikereket aratott Liliputi társaság tegnap mutatkozott be a legszebb sikerrel. Ez a kis társaság (kicsi a szereplők termetére és nem a társaság számbeli nagyságára) kitünően mulattatta közönségét, sikerült neki táncaival, énekével és groteszk boxmutatójaival a legszebb sikereket és tetszést kivívnia. A kis Liliputi társaság bemutatkozása előtt régi kedvenceink, Pat és Patachon egy még itt Váradon nem látott „Nyári vakáció” című 4 felvonásos vigjátékban kacagtatták meg hálás publikumukat.

Mikussay és Komjáthy
ingatlanforgalmi ügynökké

Strada Casarme (Kaszárnya-utca) 2. szám alatt.
Központi fekvésű új modern ház szeptember elsején elfoglalható 3 parkettes szobás, fürdőszobás lakással 330.000 leírt eladó.

ELADÓ: Több kisebb-nagyobb házak, butikok, képek, porcellánok kézimunkák. Buzorozott szobák kiadók. — Bizományba bármint elfogadok.

Özv. Kelepecz Dezsőné.

Ha háza, földje, vagy szőlője van eladó, úgy jelentse azt bizalommal a

Mercur irodában

Str. General Mosoiu 7.
Foglalkozom még földet, telkek parcellázásával, lakások és üzlethelyiségek átadásával. Keresek lehetőleg a központ közelében magánházakat beköltözhető lakással. Egy és kétszobás lakásokat azonnali beköltözésre. Utlevél vizumozást, megbízásokat napenkénti futárral, legmegbízhatóbban elintéző. Telefon 2—21

Bikszádi gyógyvíz

gyomor bélhurutos, hólyag, vese, epealyok, sárgaság és gyomorékély minden fűszer üzletben kapható lerakatok

Weisz Bernát rt.

Oradea-Mare
Ellenbógen Tóbiás
Satu-Mare, bikszádi víz nagylerakat.

ÓRÁK

ékszerek eladása, szakszerű javítása a legkomplikáltabbig

TISZAY-nál

Alexandri (Teleky)-u. 9.
Júldnyos órák. Preciz munka.

Román-Magyar Magyar-Román

Ghetie szótár eladó

a Hegedüs Hirlapirodában

Üzlet-helyiséget

torgalmas központi mellék utcában lelépésért keresek. —
Cim a Hegedüs Hirlapirodában

UJ ORA

és ékszerjavító műhelyben mindennemű órák javítását szakszerűen és jutányosan vállalom

Dr. BARDOS JOZSEF

Str. Nicolae Zsiga
(Lukács György-utca) 7. sz.

Remélem

tudja már, hogy a Pannoniában

vizumoztat

DEUTSCH

a futár

Utleveléket elintéző!

Divat

Ridikulók

fésűk, kefék gyermekjátékok, ajándéktárgyak, gyermekkoscsik legolcsóbban

Szabó I.

Iszárúházba

Sas-passage

Óra-, ékszer-javításokat

felelősség mellett készítek. Órák és ékszerek nagy választékban

BRENNER

Strada Vlahuta
(Szt. János-utca) 6.

Nemis fogak

Brilliant, platina, gyöngyöt, veszek, óra és ékszer készítését pontosan eszközölöm

KOHN

ékszerész

Str. Avram lancu
(Kossuth-utca) 7.

Cipész-műhelyemet

Str. I. C. Brațianu (Szaniszló-utca) 32. szám alatt megnyitottam.

Mérték után készítek elsőrendű cipőket szolid árban. Javítások gyorsan. — Kész cipők raktáron.

Szupper Háróly.

Épület- és bútorsztalos

munkákat legjutányosabb árban készítek

BÉLES asztalos

Str. Grivițe (Sánc-u.) 22.
Tölgyfa gyermek reformszékek, játékok árúkat állandóan raktáron.

Fésűk, illatszerek

gyönyörű ridikulók, utazó kosarak, gyermekkoscsik, játékok ajándéktárgyak nagyon olcsók a

DO'R-ban

Regele Ferdinand No. 16

Hálószoba

23-as Vertheimszék-reny jutányos árban eladó, törött aranyat, ezüstöt, gyémántot, brilliánsat magas árban beváltak

Weisz Lipót

műorás és ékszerész
Avram I.
Kossuth-u. 18

Kerékpárok Varrogepek

állandóan raktáron. Javítások szakszerűen készülnek

Konradnál

Strada Baros-utca 10.

Uj OSRAM lámpák

Uj világítódró
Javított fényhő
Tetszetős csepp

Dr. Farkas és Dr. Bán

áru és ingatlanforgalmi irodája
tember 1-én nyílik meg Str. Nic. Zsiga
Kács György-utca) 7. szám alatt
Megbízásokat vétel és eladásra már most e

Gabelsberger-

Jó állást kap, ha a gyors- és gépiró szakiskola 1-én kezdődő mára beiratkozik. Tandij havi 300 lei. — E minden nyelven, gyorsírás, gépirás, kettős és az összes irodai munkák. Strada Castelu piaci-tér, Várkapu-utca) 2. szám alatt

Gyors- és gépiró

ki egyéb irodai munkában is járatos, lehet román és nem nyelvismerttel, azonnali belépésre keresek
Cim a Hegedüs Hirlapirodában

Szülők figyeimébe! Igazi otthon, első látást nyújt Budapesti zép-iskolai tanár, három 8—12 év közötti. A magyar főváros legszebb helyén, gimnázium közelében, összel, tavasszal tanulásban, higienikus nevelés, német társalgás, kis pálya, színház és hangversenyre. Igazi anyai egyéni nevelés, párosulva internátusi legyő. Kívánatra német, kézimunka, torna, szépirás gora (akadémistáknak korrepetálás) tanítás kiadóban.

Időt és pénzt

takarít meg, ha nem fő paradicsomot, hanem hely

M. M.

Paradicsom Konzervet

vásárol. — Minden csemet és fűszerüzletben kapható

Kérjen ajánlatot az

M. M. Konzervgyártó
Timișoara

Sürgöncim: EMEM Telefon: 20

Eladó ház

Atianu (Szaniszló-utca) 51. számú ház
Eladó. A közlebbi feltételek dr. Imrik
gyógyvénél Gen. Berthelot (Sal Ferenc).
adhatók meg. — Közvetítők kizárva.

Rembrandt fejek 150 lei.

32 év óta a Maria Királyné
(Széchenyi)-szállodában levő

és ékszerész üzletemet
kényszerűségből ideiglenesen
aguma (Japucinus-u.)
am alá helyeztem át
on levő órákat, dísz tárgyakat mélyen le-
árban kiárusítom. Aranyat, ezüstöt, bril-
lyantokat, műfogakat ismét magas árban veszek.
szerszámjavítást és újmunkákat vállalom pontos
kiszolgálásban. Tisztelettel!

ud Benjámín órás és ékszerész

mokat, utfeveleket
legolcsóbban,
leggyorsabban

Freier

osif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 1 szám
butármegbízásokat
Bucuresti, Brassó, Kolozsvár és
arra a leggyorsabban teljesít.

ERNYŐ

legolcsóbb a készítőnél
Rosenberg
Testvérek
adfa-ut) 8. - Behúzás, javítás gyorsan készül.

ngó tanintézet

Budapest IX., Ráday-utca 14.
szám. Teljes anyagi garancia
mellett készíti elő magánvizs-
gokra, érettségire viaékieket is.

és tükörüveget, készít és elad

RENCZEL

a Vlahuța (Szent János-u.) 44. sz.

POLAJ

OTOROLAJ

ESEL KENOOLAJ

UTOOLAJ (VACUMOLAJ)

YERSOLAJ (MOTORINA)

ENGEROLAJ (Oliv)

PETROLEUM

ENZIN

Eladás csakis nagyban napiárakon
az I. R. D. P. Industria Română De
Petroli erdélyrészi képviselőjénél:

ECONOMIA

ERESKEDELMI és IPARI RT.

Oradea-Mare, Piața M. Viteazul, Telefon 8-58.

Legelőnyösebb bevásárlási forrás

MEZEY

JANOS és Tsa!

régl, jóhírnevű

üzser és csemege kereskedése

amely **át van helyezve** régl helyéről

Piața Unirii és Str. Alexandri volt Szent László
tér és Teleky-utca sarkáról, ugyanazon ház
Teleky-utcai kaputól részébe.
Üzletünket berendezve friss és jó árukkal
dusan felszerelve

**működésünket újból
megkezdjük**

kérjük a n. é. közönség és t. vevőink b. láto-
gatásait, garantáljuk a legolcsóbb napi árat.

1 kg. kristály cukor 28 lei.

1 kg. kocka cukor 31 lei.

Tisztelettel

Mezey János és Társa

Oradea-Mare.

GŐZEKE

kettős rendszer, Wenzky gyártmány
8 éves, teljesen felszerelve

eladó

Zahner József

Temesvár, Bégajobbsor 79.

Telefon: 21-02.

Repatriáló okmányok

Első nemzetközi vásár Szalonikiben, 1925 okt. 18-31.

Vásár a Balkán legnagyobb kereskedelmi központjában, amelyet a Balkán országaiból, Görögországból, Romá-
niából, Jugoszláviából, Bulgáriából, Albániából, Törökországból ezer és ezer kereskedő látogat. — Felvilágosítá-
sokat ad Románia bármely görög konzulátusa vagy tiszteletbeli képviselője: **JEAN SAPORIS.**
Bucuresti, Strada Gabroveni 26. — Telefon 26-41.

Bőrszék gyáramban

különféle finom butorok minden árban kaphatók

Steiner bútorgyáros

Oradea-Mare, Strada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-utca) 1. szám

Békeminőségű, préselt szé-
kek, ennek javítása, festése.
Bőrrel való bevonása. An-
gol garnitúra festését kül-
öldi szakember végzi.

A kolozsvári Czell sörfőzde világos „URSUS” söre a
közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más
gyártmányú „CZELL” elnevezésű sörökkel, mert **csak az**

„URSUS”

elnevezésű sör az eredeti és közkedvelt,
Kolozsvári-Monostori sör!

Saját kemencében **égetett zománcozási**
változatok javítást olcsón eszközölök
„ELENA” új és használt **varrógép** és **ke-**
rékpár raktár és szakszerű ja-
vító műhely Piața Mihail Viteazul (Nagypiac-tér) 5.

Rómába utazók

kedvezményes vasuti je-
gyeket válthatnak a He-
gedüs Hirlapirodában. —
Társas utazások a világ
minden részére.

Rimanóczy

Műbútor és Parkettgyár R.-T. Str. Clujului 117.
TELEFON 2-79 sz.

Irodabútorok, műbútorok I. és II. oszt. par-
ketták. Fenyő és tölgy fűrészaruk. Bérvágás
gatteren. Mindennemű ládát, összeszege-
zett és szétszedett részekben megrendelésre
azonnal szállítunk.

Magyarországra való költözéshez nem szükségesek.
Szállítás magyar vagonokba egész a rendeltetési helyig
vagy kocsikkal Biharkeresztesig. Darab áruként is.
Kortny Dezső, szállító
Strada Oltenia (volt Csengery-utca) 7. szám alatt.

